

FUGLE

& NATUR

Ørne holder ædegilde
på skarver

Flere nye øjne
på DOF

Fynske ornitologer
tæller øer igen

NYE TÆLLINGER

GODT I GANG

STOP UDSÆTNINGER AF SKYDEFUGLE!

KOLOFON

Forside

Natravnen er en af de arter, der er i fokus ved de nye typer af punkttællinger, som DOF har startet i år. Læs om de første resultater side 14-17 i dette blad. Foto: Henrik Hougaard Larsen.

Udgivet af Dansk Ornitologisk Forening – DOF – BirdLife Denmark

Vesterbrogade 138-140
1620 København V
Tlf. 33 28 38 00
(alle hverdage 11-15).
Mail: dof@dof.dk

Bemærk, at vi nu igen udsender Fugle & Natur med PostNord. I tilfælde af, at du ikke modtager dit medlemsblad, henvend dig til DOF's sekretariat på telefon: 3328 3800 eller dof@dof.dk

Redaktør (ansv.):

Helge Røjle Christensen,
Pilgårdsvej 4, 7742 Vesløs,
tlf. 28 54 75 91,
e-post: fugleognatur@dof.dk

Annoncer:

Mads Oddershede

Ture og møder:

Mia Ilander Albrektsen

Oplag:

17.200. ISSN: 1395-8860

Layout og tryk:

Jesper Urban Pedersen/
Vivian Buch
www.stepprintpower.dk

I juni modtog miljøminister Lea Wermelin to indstillinger fra Vildtforvaltningsrådet om fremtiden for udsætning af gråænder til jagtformål. DOF indstiller sammen med Danmarks Naturfredningsforening, Dyrenes Beskyttelse og Friluftsrådet, at udsætning af gråænder forbydes efter 2022. Danmarks Jægerforbund, Dansk Skovforening og Landbrug & Fødevarer ønsker derimod, at udsætningerne skal fortsætte.

DOF og vores allierede mener, at jagten alene bør basere sig på en livskraftig bestand af gråænder, idet bestanden, der passerer Danmark, tæller 4,5 mio. fugle. Der er derfor ingen grund til også at udsætte "kunstige" fugle, hvis udseende og genetik i øvrigt afviger fra de naturlige ænder.

I 2008 påviste Danmarks Miljøundersøgelser, at der i søer med andeudsætning i gennemsnit er 70 % mere fosfor end i andre søer. Afføring fra de mange udsatte ænder forurener de naturlige søer og vandhuller. Hertil kommer, at de udsatte fugle fodres med korn i måneder efter udsætningen, og det tiltrækker rotter til foderpladserne. Desuden øges risikoen betragteligt for fugleinfluenza i de store koncentrationer af opdrættede ænder både før og efter udsætningen.

I Norge forbød man da også i 2018 udsætninger af gråænder på grund af "negative konsekvenser for biologisk mangfoldighed, vandkvalitet og dyrevelfærd". Lad os gøre det samme.

I Danmark har jægerne i tre år, siden 2018, skullet indberette alle udsætninger af fasaner, gråænder og agerhøns til Miljøstyrelsen. I gennemsnit er der

indberettet ca. 60.000 udsatte gråænder per år. En undersøgelse foretaget af Aarhus Universitet for Miljøstyrelsen af det Centrale Husdyrbrugsregister afslørede dog, at det reelle antal nærmere er 350.000 udsatte gråænder. Altså næsten seks gange så mange som det, jægerne årligt har fortalt myndighederne.

Tiden er derfor inde til, at jagt på gråænder alene skal ske på den naturlige bestand og ikke på gumpetunge opdrættede individer, der blot udsættes for at blive skudt, og som forurener vores naturlige søer og vandhuller.

Og når der snydes så meget på vægten, som det har været tilfældet her, så bør det være ligetil for miljøministeren at stoppe dette cirkus.

I løbet af efteråret tager vi fat på også at se på den endnu større industri med udsætning af fasaner, der i visse dele af landet drejer sig om rå mængder, især på en del godser. Der registreres godt 800.000 udsatte fugle, men også dette tal skal nu ses efter i sømmene.

Jagt bør alene ske på naturlige og bæredygtige bestande.

Egon Østergaard
EGON ØSTERGAARD,
FORMAND DOF

SIDE 4

Webcam i Finland dokumenterer havørnes ædegilde på skarvunger

INDHOLD

Havørne bag massakre på skarvunger... 4
Unge kvinder i DOF's politiske ledelse....7
Ungdomsmedlemmer på fremmarch... 10
Nye tællinger godt i gang 14
Ny oversigt over Danmarks fugle..... 18
Rovfugle-jubilæum 19
Danmark siden sidst..... 20
Fyrre fynske ornitologer tæller øer igen... 22
Verden kort nyt 28
"Fugleriget" – Vaserne 31
Fugle i fodboldklubbers logoer 36
Ture og møder mv. 43

SIDE 7

Fornyelse i DOF's hovedbestyrelse – men stadig fuglene først

SIDE 36

Især engelske fodboldklubber bruger ofte fugle i deres logoer, men hvorfor?

**BRISTOL CITY
FOOTBALL CLUB**

SIDE 22

Fynske ornitologer tæller igen fugle på øer – sidst var det i 1970'erne

De prisgivrige skarvunger stimler sammen, mens havørnene gør klar til ædegilde. Få dage senere var alle ungerne spist.

Foto fra webcam:
Risto Juvaste/BirdLife

ØRNE HOLDER ÆDEGILDE PÅ SKARVUNGER

AF THOMAS BREGNBALLE

Både skarver og ederfugle udfordres af et stigende antal havørne.

En gruppe unge og enkelte ældre havørne blev taget på fersk gerning, da de udradede en hel skarvkoloni. Omkring 300 par skarver havde bygget reder på jorden på en klippeø i Finland, og det gik alt sammen

fint, lige indtil ungerne var 4-6 uger gamle. En gruppe unge ørne havde fået øjne på kolonien og slog sig ned. De voksne skarver flygtede fra kolonien og efterlod deres unger til en barsk skæbne. Ungerne stim-

lede tæt sammen, hvorefter ørnene kunne indlede det, der blev til et flere dage langt festmåltid. På optagelser fra et af de opsatte vildtkameraer kan man se, hvordan ørnene en ad gangen hopper ind til gruppen af skarvunger og med klørne piller en unge ud af flokken. Flere ørne kom til, og efter et par dage var alle de omkring 100 skarvunger spist. Du kan på billedet side 4 se situationen før massakren. Hele forløbet kan følges i detaljer på denne video med svensk tekst – men vi advarer om stærke billeder: <https://youtu.be/Z4Ba0JrJqc>

Situationen i Danmark

Dette var ikke en usædvanlig hændelse. I forsøg på at mindske risikoen for 'angreb' fra havørne er de ynglende skarver i Finland nu rykket sammen i færre store kolonier, og fremfor at yngle frit og åbent på jorden, bliver kolonierne nu etableret i træer, hvor ørnene har vanskeligere ved at komme til rederne.

Herhjemme ser vi også en stigende indflydelse fra havørnene. I de mest ekstreme tilfælde opgiver skarverne ganske enkelt at yngle i den koloni, som de ellers har ynglet igennem flere sæsoner. I flere jordrugende kolonier får skarverne kun få unger på vingerne, for når en eller flere ørne huserer i kolonien, flyver forældrene fra rederne, og de sølvmåger, som ofte yngler nær jordrugende skarver, holder sig ikke tilbage fra at tage skarvernes æg under forstyrrelserne.

På Saltholm ynglede der i en længere årrække mange skarver på jorden, men efter at være blevet 'plaget' af unge havørne år efter år, flyttede skarverne til nabøen

På dette billede fra et webcam er en yngre ringmærket havørn i gang med at fortære en af skarvungerne. Der var omkring 200 forskellige havørne i området. Foto: Risto Juvaste/BirdLife.

Peberholm, hvor skarverne kunne gemme rederne på jorden inde under et tæt buskads (skarverne kunne så løbe til og fra rederne under buskene). Mindelig sameksistens mellem havørne og skarver er der nu også eksempler på: Der findes flere skarvkolonier både herhjemme og i vore nabolande, hvor havørne yngler side om side med skarver, uden at skarverne behøver at frygte for angreb fra ørnene.

Også ederfugle er presset

Ikke bare skarver men også ederfugle bliver udfordret af den store rovfugl. I de sidste sæsoner har vi flere steder i Danmark fundet kadavere af ederfuglehunner, som tilsyneladende er blevet taget af ørne, mens de rugede.

Vi kan ikke udelukke, at nogle af de fundne kadavere har været hunner, der var syge (fx af fugleinfluenza) og derfor udgjorde et let bytte for ørnene. I Finland og Sverige har man nu i en længere årrække haft havørnes prædation af rugende ederfuglehunner på listen over en af flere sandsynlige årsager til nedgangen i Østersøbestanden af ederfugl. Ud fra kønssammensætningen i ederfuglebestanden har det været tydeligt, at det især er hunnerne, der har oplevet en høj dødelighed.

Thomas Bregnballe er seniorforsker ved DCE, Aarhus Universitet

Læs også om havørnenes indflydelse på skarvkolonier ved Fyn i artiklen side 22-27.

En arv til Dansk Ornitologisk Forening
**ER EN GAVE FRA ET LIV
TIL ET ANDET**

Dansk
Ornitologisk
Forening

BirdLife
DANMARK

Ved at betænke DOF i dit testamente er du
– selv efter din levetid – med til at hjælpe
vores truede ynglefugle & sårbare natur.

Læs mere og få gratis hjælp til dit testamente
af vores dygtige advokat, Nils-Erik Norsker,
på dof.dk/arv

VIDSTE DU?
*At i løbet af de
sidste 50 år er 7
ud af 10 ynglende
stære forsvundet fra
Danmark!*

**Nina
Yasmin Ali**
– ny i DOF's
hovedbestyrelse

**Rie Birkelund
Elgaard Jensen**
– ny i DOF's
hovedbestyrelse

UNGE ØJNE PÅ DOF, MEN STADIG **FUGLENE FØRST**

TEKST OG FOTO: HELGE RØJLE CHRISTENSEN

Rie Birkelund Elgaard Jensen, 28 år, og Nina Yasmin Ali, 29 år, er begge nyvalgte til Dansk Ornitologisk Forenings hovedbestyrelse.

Det begyndte næsten på den samme måde. For både Rie og Nina var det biologistudiet, som for alvor tændte fugleinteressen.

For både Rie og Nina var det ringmærkning, som i dobbelt forstand skabte nærkontakt til fuglene.

Både Rie og Nina har haft studentjobs i DOF, og de har begge lavet specialer om tropiske fuglearter. Nina om quetzalen i Guatemala og Rie om taita-apalis i Kenya.

Nu er de begge valgt ind i DOF's hovedbestyrelse og udgør tilsammen et markant puf til både alders- og kønsbalancen i foreningens politiske ledelse.

Det nye dilemma

"Jeg er i første omgang med på en lytter og vil føle mig lidt frem i forhold til at være medlem af hovedbestyrelsen. Det kan godt være, at det ville være fedt, hvis nogen kom og lavede en masse om, men

det bliver ikke mig. Jeg er ret ydmyg over for den opgave", siger Nina Yasmin Ali – som også er formand for DOF UNG.

Så altså næppe noget ungdomsoprør lige nu i hovedbestyrelsen, men holdningerne lægger de ikke skjul på, hverken Nina eller Rie. Heller ikke når det gælder et af de nye, store dilemmaer i dansk klima- og naturpolitik – når hensynet til fuglebeskyttelse kolliderer med opstilling af vindmøller og solceller:

Nina: "Hvis jeg kunne leve af at arbejde på en fuglestation, så ville jeg gøre det"

"Klima og biodiversitet er forbundne kriser. Vi skal stoppe klimaændringerne, hvis vi skal redde biodiversiteten. Jeg er totalt for den grønne omstilling, men det betyder ikke, at vi skal bygge vindmølleparker overalt. Naturen og fuglene skal stadig beskyttes", siger Rie Jensen.

"For DOF er det fuglene først", tilføjer Nina med eftertryk.

Unge med udsyn

Med tanke på deres specialeprojekter, så kan det nok ikke overraske, at både Nina og Rie også har fokus på international fuglebeskyttelse og samarbejdet i BirdLife International. Står det til de nyvalgte hovedbestyrelsesmedlemmer, så skal det internationale engagement styrkes i de kommende år.

"Det tror jeg også vil kunne engagere unge medlemmer. Mange unge i dag har et stærkt internationalt udsyn, og jeg har selv oplevet i Guatemala, hvor meget det betyder i et fattigt land, at vi viser interesse og kommer med engagement og ressourcer til at styrke fuglebeskyttelsen", fortæller Nina.

"Her i Danmark har vi ikke passet godt på vores egen natur, men vi kan bidrage til, at andre lande ikke begår de samme fejl", tilføjer Rie.

Mere til fuglestationer

Nu er navnet jo Dansk Ornitologisk Forening, og det forpligter. Blandt de hjemlige sager nævner Rie og Nina de alt for mange eksempler på faunakriminalitet i de seneste år. Når rovfugle forgiftes, og ulve skydes eller forsvinder sporeløst, så er det udtryk for en udvikling, som kalder på indgreb fra politisk hold. DOF har sammen med andre grønne organisationer krævet strengere straffe for faunakriminalitet og en bedre efterforskning hos politiet. Og det er en linje, som i den grad får opbakning fra den nyeste fraktion i hovedbestyrelsen.

Men der er altså også sager, hvor de unge øjne ser behov for justeringer:

"DOF har satset mere på fuglestationer de senere år, men det er stadig ikke nok", siger Rie.

"Godt du bringer det på bane" lyder det straks fra Nina.

"Hvis jeg kunne leve af at arbejde på en fuglestation, så ville jeg gøre det", tilføjer hun.

Nina er oplært som ringmærker på Falsterbo Fuglestation, og Rie har været på fuglestation, i det mellem-amerikanske land Belize.

"Vi er stadig bagud i forhold til flere af vores nabolande, når det gælder fuglestationer. Så her må DOF gerne bruge flere penge i fremtiden", lyder det enige budskab fra de to nye hovedbestyrelsesmedlemmer.

Fugle og fællesskab

Når nu man ikke lige kan leve af at være på fuglestation, så må man jo finde på noget andet. Både Rie og Nina arbejder i dag som biologer i den mangfoldige naturkonsulent-branche.

Rie er fuglespecialist i det store firma WSP Danmark, som har overtaget firmaet Orbicon. Hun arbejder lige nu med baggrundsundersøgelser af trækfuglenes forekomst på havet blandt andet for at skaffe viden om, hvor havvindmøller bedst kan placeres, når der samtidig skal tages hensyn til fuglene og andre arter. Det giver lange sejlture med fugletællinger og efterfølgende rapportskrivning.

Nina arbejder for det lille konsulentfirma Habitats, som rådgiver blandt andet kommuner, boligforeninger og virksomheder om, hvordan man får mere biodiversitet ind på deres ejendomme.

"Vi er nyuddannede biologer med en helt opdateret viden om fuglene og naturen, og det tager vi med ind i arbejdet i hovedbestyrelsen", siger Rie.

Interessen og begejstringen for natur og biodiversitet i Danmark er større end den har været i årtier, godt hjulpet på vej af en gruppe stærkt engagerende naturformidlere i TV og andre

medier. Under Coronakrisen har flere danskere end nogensinde bevæget sig ud i naturen. Det har ikke været uden problemer, når nyvundne naturvenner strømmer udi ukendt terræn. Men udviklingen rummer et potentiale for vækst i grønne organisationer som DOF, som i øvrigt allerede har vist sig i medlemstallet, også for de unge medlemmer (se artiklen side 10).

“Det bedste ved at kigge på fugle er fællesskabet, når man sammen med ligesindede kan nørde igennem om fuglenes kendetegn og adfærd uden at nogen synes, det er pinligt. Jeg ville ønske, at nogen havde trukket mig ind i det fællesskab langt tidligere”, siger Nina.

Rie: “DOF har satset mere på fuglestationer de senere år, men det er stadig ikke nok”

GIV OS ET TRUT I TRANEN

Hjælp Sebastian Klein og Fugleværnsfonden med at “fylde tranen”.

Alle indsamlede midler går uskåret til opkøb i forbindelse med Fugleværnsfondens naturperle og tranernes fristed i Søgård Mose.

HVORFOR SØGÅRD MOSE?

I et ellers ensartet og opdyrket landbrugslandskab ligger Fugleværnsfondens naturreservat Søgård Mose, som er en af få tilbageværende hedemoser i Danmark. Det er en unik og sjælden naturtype under pres. Mange sjældne dyr og planter, som trives her, er truede, fordi deres levesteder forsvinder. Men ikke hvis det står til Fugleværnsfonden! Med din støtte vil vi fortsætte arbejdet med at beskytte det sårbare hedemoselev og tranerne, som nu er tilbage i mosen.

Fugleværnsfonden
For fugle, for folk, for fremtiden

MobilePay
90682

Skriv TRUT i kommentarfeltet

Netbank: Reg. nr. 8401
Kontonr. 104 5329

Skriv TRUT i kommentarfeltet

Også muligt via
www.fuglevaernsfonden.dk

Vores indsamling opdateres løbende på www.fuglevaernsfonden.dk, hvor vi “fylder tranen” indtil vi har nok til endnu en bid af mosen.

Sammen køber vi naturen tilbage!

Følg indsamlingen

NÆSTE KULD

GODT PÅ VEJ

Forsigtig - mærk en fugl!
En gulspurv vises frem
ved Skagen Fuglestation.
De kyndige ringmærker-
hænder tilhører stations-
forstander Simon S.
Christiansen.

Foto: Helge Røjle Christensen

Holdfoto i Coronaventlig opstilling på DOF UNG's velbesøgte lejr i Skagen i foråret 2021. Foto: Oliver Laursen.

AF HELGE RØJLE CHRISTENSEN

DOF oplever markant medlemsfremgang, og det gælder også antallet af ungdomsmedlemmer. Samtidig melder flere unge birdere sig som frivillige på fuglestationerne, og flere unge er valgt ind i lokalafdelingernes bestyrelser.

For 10 år siden, i 2011, havde DOF kun 99 ungdomsmedlemmer under 26 år. Sidste år var der 206, og i år er det vokset til 233.

Så det er altså muligt at lokke børn og unge væk fra skærmene og ud mellem skærmplanter for at nørde i svingfjer og subsang.

"Når vi lavede ungdomsture for fem-seks år siden, så var det altid de samme seks-syv deltagere, der mødte op", husker Mads

Oddershede, turleder gennem mange år i DOF UNG.

"Ved forårsljeren i Skagen her i maj 2021 var der 27 deltagere, og de fyldte tre sommerhuse", fortæller Mads.

I bestyrelsen for DOF UNG har det i årevis været vanskeligt at besætte de 11 pladser, men nu er der fyldt helt op.

**Gustav Urth
- valgt til
bestyrelsen i DOF
Nordjylland.**

Foto: DOF Nord

DOF UNG på vej på morgenobs i Blåvand. Foto: Zander Knokgaard.

Flere på fuglestationer

Samme tendens slår igennem på fuglestationerne. Hos forstander Simon S. Christiansen på Skagen Fuglestation var der i 2018 ingen frivillige ungdomsmedlemmer af DOF på stationen. I 2019 dukkede en enkelt op, mens der i 2020 var hele fem klar til at bidrage med optællinger og ringmærkning. Her i 2021 har der foreløbig været tre i foråret. Samme tendens er slået igennem i Blåvand.

”De unge frivillige danskere arbejder godt sammen med de unge ringmærkere fra udlandet, som vi har bemanded stationerne med igennem en årrække, fordi der har været mangel på danskere. Men både de unge danskere og udlændingene er meget begejstrede for det internationale miljø på stationerne, og

de lærer meget af hinanden”, siger Simon S. Christiansen.

Unge i lokale bestyrelser

Flere unge er også blevet valgt ind i lokalafdelingernes bestyrelser. Det gælder for eksempel 20-årige Gustav Urth, som er valgt ind i Nordjylland.

”Da jeg var yngre, var jeg helt flov over min interesse for fugle. Jeg kiggede i smug på musejlerne i gågaden i Hjørring. I dag synes jeg, det er sejt at gå med kikkert, og jeg vil gerne være et forbillede for børn og andre unge”, siger Gustav Urth.

”Der er også brug for de unges syn på foreningens politik. Det er jo os, som skal overtage ansvaret i de kommende generationer. DOF kæmper for lærker og viber i ager-

landet, fordi de er gået meget tilbage igennem årtier. Men i mine øjne er der jo stadig mange lærker og viber, og jeg synes, det er vigtigere at kæmpe for, at vi får en vildere natur og arter som ellekrage, hærfugl eller sort stork tilbage”, siger Gustav.

Gustav Urth er selv en dygtig naturformidler, som blandt andet er kendt af mange børn og unge fra projektet 99 ARTER, der har til formål at vække flere børns interesse for naturen og motivere og inspirere forældre og børn til at tage ud i naturen. Projektet er et samarbejde mellem Danmarks Naturfredningsforening og Naturhistorisk Museum Aarhus.

Det samlede medlemstal i DOF er i øvrigt steget med over 1000 det seneste år, og foreningen har nu rundet 18.000 medlemmer.

NATUR BUTIKKEN

SKARPE ØJEBLIKKE

Jeg husker stadig min første kikkert. Det var en prismekikkert 8x40. Hvilken glæde at have den liggende i hånden, for alt blev som forvandlet for en dreng med en spirende interesse for naturen og især fuglene. Det var uden tvivl med min første kikkert i hånden, at min interesse for fuglene for alvor tog fart. I øvrigt sammen med andre med samme mærke. Senere fulgte andre og dyrere mærker, som i dag er udbredte hos fugleinteresserede, men det startede med en tung prismekikkert 8x40.

Når jeg i dag giver et barn i skolen en kikkert i hånden eller en af mine børnebørn, så oplever de samme fascination, som jeg gjorde med min første kikkert. Wauw. En hel ny, fantastisk verden åbner sig. Det er magisk. For mange af DOF's medlemmer, der har slidt adskillige kikkertremme op, er kikkerten blevet en del af kroppen. Uden kikkert bliver verden fattigere på oplevelser. Derfor skal man være god ved sig selv og vælge den rigtige kikkert, for den bliver din tro følgesvend gennem mange år.

Jeg ville godt have opfundet kikkerten. Det må have været fantastisk at opdage, at linser og prizmer sat sammen på

den rigtige måde kan forstørre og give oplevelser med objekter på afstand. Genialt er det, og opfindelsen er siden da blevet forfinet og udviklet til det mylder af mærker, som vi i dag tilbydes på markedet.

Naturbutikken lancerer lige nu vores eget brand, der består af en række forskellige typer af kikkerter og teleskoper, så der er noget for enhver smag. Fælles for dem er, at de er udviklet i et tæt samarbejde med fabrikken, og at kvaliteten er i top. Kig derfor forbi Naturbutikken og prøv dem af. Få en snak med det venlige og dygtige personale, der er vant til at yde en høj service. De står klar til at give dig skarpe øjeblikke med en DOF BirdLife kikkert eller teleskop. Du vil ikke fortryde det.

Se det komplette sortiment på :
naturbutikken.dk/dof-birdlife-optik.html

God fornøjelse!

Egon Østergaard
Formand for DOF

Kortet viser fordelingen af de 155 nye tidlige punkt-tællinger.

Kortet viser fordelingen af de 28 nye nat-punkttællinger.

Musvitten er den art, som er registreret på flest af de nye tidlige punkttællings-ruter. Ved de sene tællinger er arten kun nummer seks.

BEDRE OVERVÅGNING, TIDLIGT OG MØRKT PUNKT FOR PUNKT

AF THOMAS VIKSTRØM. FOTO: JOHN LARSEN

DOF's punkttællinger er populært sagt "fingeren på Danmarks fuglepuls". Nu er programmet udvidet med foreløbig 155 tidlige punkttællinger og foreløbig 28 nat-punkttællinger.

DOF's punkttællingsprogram blev påbegyndt i 1975 og repræsenterer stadig den eneste systematiske overvågning af landets almindelige fuglearter. Her i 2021 har DOF introduceret to nye typer af punkttællinger, dels tidlig yngletidstælling i perioden 15. marts-30. april, dels nattælling i perioden 20. maj-10. juli.

Formålet med at indføre de nye tællinger er kort fortalt at opnå endnu bedre indekser for bestandsudviklingen hos hhv. de tidligt ynglende arter og de nataktive arter. Et sekundært formål er desuden at imødekomme et stort ønske hos DOF's aktive frivillige om flere faste aktiviteter fordelt over året.

Flest tidlige tællinger

Hvordan er det så gået med disse nye tællinger? Af tidlige yngletidstællinger er der i skrivende stund (medio juli) indkommet 155 stk., ret jævnt fordelt over hele landet (se kortet side 14). Dette antal kan sammenlignes med, at der lige nu er rapporteret 399 stk. af de traditionelle punkttællinger i den sene yngletid (1. maj-15. juni). Erfaringsvis kan der

Nattergalen er den talrigeste art på nat-punkttællingerne.

Stor flagspætte er nr. 11 på listen ved de tidlige tællinger, men ikke i top-25 ved de sene tællinger.

stadig være flere udførte ruter på vej til at blive rapporteret. De sene tællinger har som nævnt fundet sted i nu 46 år og udføres i høj grad af rutinerede deltagere, hvoraf mange har været punkttællere i årevis. Vores vurdering er derfor, at 155 udførte tidlige yngletidstællinger allerede det første år er et flot resultat, som vi kan være tilfredse med og stolte af.

Af nattællinger er der indtil videre rapporteret 28 stk., primært udført i hovedstadsområdet og det mellemste Jylland (se kortet side 14). Det er et lavt antal, men dels er nattællingerne først afsluttet den 10. juli, dels er en nattælling langt sværere at indpasse i ens dagligdag, da den skal påbegyndes tidligst en time efter solnedgang og afsluttes senest en time før solopgang. Vi er derfor fortrøstningsfulde også mht. nattællingerne.

Dækning forbedres

Tabel 1 viser de 25 hyppigste arter på hhv. de tidlige og de sene tællinger i år. Som et fingerpeg om hvilke arter, hvis dækning forbedres allermest med tidlige

Tabel 1: De talrigeste arter (antal hhv. ruter og individer) i tidlig yngletid (til venstre) og sen yngletid (til højre)

	Antal ruter i TIDLIG yngletid	Antal individer i TIDLIG yngletid
Musvit	149	1334
Ringdue	148	3815
Solsort	148	1243
Bogfinke	142	1785
Gransanger	136	1105
Gråkrage	136	1658
Gærdesmutte	128	675
Blåmejse	128	639
Sangærke	116	1086
Rødhals	116	456
Stor flagspætte	111	453
Gråand	107	721
Sangdrossel	17	731
Fasan	103	551
Grønirisk	100	471
Grågås	98	2574
Gulspurv	96	335
Spætmejse	91	362
Stær	90	1191
Sølvmåge	88	2604
Musvåge	86	241
Husskade	86	401
Råge	84	2177
Allike	82	1170
Skovspurv	78	481

	Antal ruter i SEN yngletid	Antal individer i SEN yngletid
Solsort	370	5913
Ringdue	368	5717
Bogfinke	358	3778
Gråkrage	345	3616
Gransanger	339	2187
Musvit	338	2178
Munk	336	2372
Gærdesmutte	315	1933
Tornsanger	299	1901
Landsvale	298	4010
Gulspurv	284	1179
Sanglærke	280	3118
Løvsanger	263	1313
Sangdrossel	255	1217
Stær	255	4076
Fasan	252	1108
Blåmejse	242	851
Havesanger	240	824
Gøg	229	920
Gråand	223	1544
Grønirisk	223	747
Rødstjert	222	538
Rødhals	206	652
Sølvmåge	204	5280
Husskade	204	872

Munk er nr. 7 på listen ved de sene tællinger, men ikke i top-25 ved de tidlige tællinger.

tællinger, fremgår det, at følgende arter er i top 25 på de tidlige tællinger, men ikke på de sene tællinger: Grågås, musvåge, stor flagspætte, spætmejsse, råge, allike og skovspurv. Dette var især forventet for stor flagspættes og spætmejses vedkommende.

Som et tilsvarende fingerpeg om hvilke arter, der dækkes allerbedst ved de velkendte, sene tællinger, fremgår det, at følgende arter er i top 25 på de sene tællinger, men ikke på de tidlige tællinger: Gøg, landsvale, rødstjert, løvsanger, munk, tornsanger og havesanger. Alle syv er som forventet arter af trækfugle, hvoraf kun munken er en kortdistancetrækker. Munken vil måske således med tiden havne i kategorien med arter, der dækkes bedst ved de tidlige tællinger, idet den ankommer stadig tidligere og overvintrer oftere.

Ser vi på det foreløbige resultat af nattællingerne (tabel 2), er det lykkedes at få et relativt pænt antal observationer af tre af de seks arter, som nattællingerne i særlig grad havde som mål at få en bedre dækning af. Det gælder skovsneppe med 5 observationer på 4 ruter, natravn med hele 22 observationer på 4 ruter samt blåhals med 3 observationer på en enkelt rute. Af de fire øvrige målarter er engsnarre, plettet rørvagtel og skovhornugle registreret med hver en enkelt observation.

Thomas Vikstrøm er biolog og organisatorisk projektleder for DOF's punkttællings-program.

Tabel 2: De 25 arter, der er registreret på flest nattællinger

	Antal ruter	Antal individer
Nattergal	11	110
Natugle	10	16
Gråand	8	12
Vibe	8	10
Gøg	8	24
Kærsanger	8	13
Grågås	7	65
Solsort	7	23
Rørsanger	7	11
Rådyr	7	11
Vandrikse	6	30
Sivsanger	6	16
Fiskehejre	5	6
Blishøne	5	15
Sølvmåge	5	16
Sangdrossel	5	23
Flagermus sp.	5	18
Dobbeltbekkasin	4	4
Skovsneppe	4	5
Hættemåge	4	109
Natravn	4	22
Græshoppesanger	4	5
Fasan	3	3
Brunflagermus	3	3
Dværgflagermus	3	27

SÅ MEGET ER FORANDRET PÅ 30 ÅR

Ny systematisk oversigt over Danmarks fugle på vej.

Systematisk oversigt over Danmarks fugle 1800-2019

Dansk Ornitologisk Forening

Det er nu 30 år siden, DOF udsendte den seneste officielle oversigt over Danmarks fugle i form af Klaus Malling Olsens bog: "Danmarks fugle – en oversigt".

Siden da er 63 nye arter og 21 nye racer konstateret i Danmark, 12 arter er ind/-genindvandret som ynglefugle, syv arter har ynglet tilfældigt, mens fem arter er uddøde. Men først og fremmest er status og forekomstmønsteret for mere end 200 yngle- og trækfugle samt sjældne fugle ændret markant de seneste 30 år. Med andre ord har en opdateret systematisk oversigt over Danmarks fugle været en mangelvare i mange år.

Hovedforfattere på den kommende bog er Jørgen Staarup Christensen, Tim Hesselballe Hansen og Palle A. F. Rasmussen med bidrag fra blandt andre Preben Clausen, Rasmus Due Nielsen, Daniel Palm Eskildsen og Timme Nygaard.

I bogen finder du:

- En status for alle 489 spontant forekommende arter, samt selvstændige afsnit for 22 underarter og 11 ubestemte artspar/artsgrupper, hvor et pålideligt forekomstbillede findes.
- En summarisk beskrivelse af den samlede yngleudbredelse og vinterkvarterer, taksonomi, aktuel dansk ynglebestand og udbredelse, forårs- og efterårstrækket og vinterforekomst med vægt på, hvor og hvornår de enkelte arter optræder i landet.
- Supplerende oplysninger om historik, førstegangsfund, max-forekomster, afrejse og ankomsttidspunkter og forekomst i nabolande.
- I appendiks gives en oversigt over kategori D-arter og udvalgte E-arter (jf. AERC-standard) og anerkendte hybridformer, som optræder i landet.

Der er for alle arter lagt vægt på perspektivering og grafisk fremstilling for at give læseren et hurtigt og detaljeret overblik over det aktuelle forekomstbillede i landet. Bogen forventes at blive på over 500 sider i A4-format og udkomme i foråret 2022. Der bliver mulighed for at forudbestille den til en favorabel pris.

Voksen
duehøg.

Foto:
John Larsen

50 ÅR MED

ROVFUGLE

Vær med til Rovfuglegruppens 50-års jubilæum og symposium med status for de danske rovfugle lørdag den 30. oktober i Odense.

Rovfuglegruppen har 50-års jubilæum i 2022. Det fejrer DOF med et symposium i år og udgivelse af et særnummer af Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift i jubilæumsåret med resultaterne af de mange års arbejde. Symposiumet afholdes på:

Dalum Landbrugsskole i Odense den 30. oktober 2021 kl. 09.30-17.30.

Forudsat, at der er ledig plads, har du mulighed for at deltage til en pris á 340 kr. pr. deltager, som dækker formiddagskaffe m/brød, frokost inkl. en øl/vand og eftermiddagskaffe m/kage. Vegetarisk og/eller diætkost koster kr. 20 ekstra pr. måltid og skal meddeles ved tilmeldingen.

Programmet består af en række præsentationer dels med landsdækkende evalueringer af de ynglende rovfugles bestandsudvikling, dels resultater fra enkeltprojekter om alt fra duehøge til vandrefalke. Det er historierne om store succeser som genindvandringen af havørne, kongeørne og røde glenter, og om op- og nedture for due- og hedehøge. Tilmelding sker til Luise Ekberg luiseekberg@gmail.com senest 1. oktober.

Der er også mulighed for overnatning på Dalum Landbrugsskole før og efter symposiumet. Prisen er kr. 500 pr. nat inkl. morgenmad. Bestilling og betaling herfor foregår direkte til skolen. Se <https://dalumk.dk>

SIDEN SIDST

DANMARK

SØLVMÅGER RAMT AF STOP FOR MINKAVL

Sølvmåger på
yngleplads.

Foto: Jan Skriver

Et kæmpestort spisekammer er siden ynglesæsonen 2020 blevet lukket for de store og næsten altædende sølvmåger, som i årtier har lukreret på let adgang til levninger fra minkindustrien, der nu er fortid i Danmark. I nogle af Limfjordens og Vestkystens mågekolonier på småøer kan man i ynglesæsonen 2021 opleve et markant fald i æg og unger.

”På holme i Nibe/Gjøl Bredning Vildtreservat vest for Aalborg kan vi konstatere, at sølvmågerne i år stort set ingen unger får på vingerne. På en af øerne holder næsten 5000 par sølvmåger til, men der er altså hverken æg eller unger i rederne. Der er næppe tvivl om, at lukningen af områdets minkfarme har gjort det vanskeligere for de store måger at finde let tilgængelig føde”, siger Thomas Bregnballe, der er seniorforsker hos DCE, Institut for Bioscience, Aarhus Universitet.

Luftfoto af de
mange nu lukkede
minkfarme ved
Gjøl.

Foto: Jan Skriver

”Landsbyen Gjøl, der ligger få kilometer i fugleflugtslinje fra flere af fjordens mågekolonier, husede indtil efteråret 2020 Danmarks største koncentration på 39 minkfarme, der nu er lukket. Som en sideeffekt har mågerne på den konto mistet et spisekammer”, siger han.

TRUEDE GÆS FORHINDRER VINDMØLLER

De sjældne og truede tajgasædgæs kan fremover tilbringe vintrene i sikkerhed, som de plejer, ved Tjele Langsø og Vinge nær Viborg. Otte vindmøller, der ville være en alvorlig trussel for gæssene i området, må nu alligevel ikke blive opført.

”Jeg føler en stor lettelse. Området er meget vigtigt for tajgasædgæssene. Og de er utroligt stedtro og langt mere konservative med deres habitatvalg end for eksempel bramgæs. Derfor er det også meget glædeligt, at der ikke kommer vindmøller og tvinger dem væk fra området”, siger Poul Hald Mortensen fra DOF Nordvestjylland.

Planklagenævnet har afgjort, at lokalplanen, der gav tilladelse til møllebyggeriet, ikke længere gælder, fordi den er i strid med reglerne om Natura 2000-områder. Viborg Byråd vedtog lokalplanen i marts 2020 og gav tilladelse til byggeriet af vindmøllerne. Men det fik i april 2020 Dansk Ornitologisk Forening/BirdLife Danmark til at klage over beslutningen.

”Retfærdigheden er sket fyldest, og det er skønt at se, at de internationale beskyttelsesdirektiver virker i et land som Danmark, hvor naturen er presset fra mange sider. Naturen har også i denne sag fået hjælp af EU”, siger Poul Hald Mortensen.

NETFUGL ER PÅ VINGERNE

19 år efter, at en flok feltornitologiske ildsjæle sendte Netfugl på vingerne, er en ny og moderniseret udgave klar til at lægge sider til flotte billeder, faglige diskussioner og venskabelig krydskonkurrence.

”Det er fedt, at vi nu igen har en fælles platform til at mødes og nørde sjældne fugle både i Danmark og udlandet. For det første kan vi nu igen dele vores fotos og diskutere bestemmelser og sammenligne lister med andre, der har samme passion. Og for det andet, så har det en enorm værdi, at alt det tidligere indhold fra Netfugl og Pandion nu er bevaret, så det ikke går til grunde på internettets kirkegård”, siger Jens Søgaard Hansen fra styregruppen bag Netfugl 2.0.

Netfugl har en særlig status i det feltornitologiske miljø. Ikke bare i Danmark, men også internationalt. Som de første tilbød Netfugl ikke bare en krydsliste for danske arter, men også for Vestpalæarktis, VP-Listen.

Udvikling og vedligeholdelse af det nye Netfugl finansieres af DOF. Se med på adressen beta.netfugl.dk

REDETRÆ MED ØRNEUNGER FÆLDET

To næsten flyvefærdige havørneunger er fundet døde, efter at et redetræ er blevet fældet under sommerskovning i Estvadgaard Plantage ved Vinderup sydvest for Skive. Den ulovlige fældning af redetræet er meldt til politiet og Miljøstyrelsen, og stammen fra redetræet er beslaglagt på et savværk. Ørnreden var en af dem, som Projekt Ørn i Dansk Ornitologisk Forening/BirdLife Danmark (DOF) har holdt øje med i flere år i samarbejde med skovejeren, og ejeren blev kort tid før fældningen informeret om, at der var et par med to unger på reden i år.

Firmaet Skovdyrkerforeningen Midt, som har stået for fældningen af redetræet, har ligeledes været bekendt med, at der var havørne, som yngede i skoven, men forklarer sig med, at firmaet havde en skovfoged ude at besigtige skovområdet før fældningen af nogle fyrretræer uden at opdage reden, og at firmaet ligesom skovejeren antog, at ørnene muligvis yngede et andet sted i skoven tæt på Flyndersø.

Politiet har efterfølgende rejst sigtelse i sagen.

Havterne tager imod
ved Skarø. Færgen
Højstene i baggrunden
sejler i trekantsrute
mellem Svendborg,
Skarø og Drejø.

Foto: Erhardt Ecklon

FYRRE FYNSKE FELTORNITOLOGER TÆLLER ØER IGEN

AF NIELS ANDERSEN

Det er et ambitiøst projekt at optælle ynglefuglene på alle øerne omkring Fyn. Det blev gjort i 1970'erne. Nu er 40 fynske feltornitologer i gang igen med to optællinger på 105 fynske småøer to år i træk, og så er der endda feltkraft til yderligere at inddrage 23 fynske kystlokaliteter i undersøgelsen.

Som det er bekendt for mange, så har en del af vores kystfugle de seneste årtier været under voldsomt pres. Det skyldes flere forskellige forhold, ændringer i friluftslivet, øget færdsel, svigtende fødegrundlag, dårlig ungeoverlevelse, strukturændringer i landbrugsdriften, men også prædator-profilen er forandret.

Det var derfor oplagt, at Fyn med de mange øer måtte underkastes et nærmere ynglefugletjek. Vi har nemlig det bedste referencemateriale at sammenligne med. 47 år er det siden, at den nyetablerede fynske lokalafdeling af Dansk Ornitologisk Forening satte en total ø-undersøgelse i værk. Optællingen på de dengang 85

Denne artikels forfatter på arbejde med Lille Rallen i baggrunden. Tidligere var her en hættemågekoloni. Nu afløst af sølvmåger og vegetationen står meterhøjt med spredte buske, så nye fuglearter er kærsanger og tornsanger. Foto: Leif Bisschop-Larsen.

fynske småøer strakte sig over tre år og afslørede, hvor de væsentligste kystfuglebestande var til stede. Fredningsstyrelsen valgte at udgive slutrapporten, som i 1977 kom som bog med titlen "Øerne omkring Fyn". Resultaterne førte til, at et stort antal småholme med de største kystfugleforekomster efterfølgende blev til vildtreservater med adgangsforbud i fuglenes yngletid fra 1. marts – 15. juli, de såkaldte ø-reservater.

Nødvendigt med overblik

Tanken om en ny og opdateret ø-undersøgelse tog form sidste år, og hen over efteråret faldt tingene på plads. Der blev nedsat en styregruppe, som udarbejdede projektbeskrivelse, tidsplan, budgetforslag og optællingsvejledning. Alt blev informeret ud via DOF-Fyns hjemmeside, hvor også rekrutteringen af fynske feltornitologer blev foretaget. Håbet var at kunne gentage optællingen på alle småøer og holme, men da tilslutningen

gik godt, valgte vi i anden omgang også at søge folk i feltet til de 23 vigtigste kystlokaliteter på det fynske "fastland", da kystfuglene ofte flytter rundt, hvis forholdene byder det.

“

*mange af kystlokaliteternes
yngleforekomster er...
ligefrem brudt sammen*

”

Især den negative bestandsudvikling for flere kystfuglearter har gjort ønsket om at få det totale overblik nødvendigt. Der er lokalt dokumenteret nedgange i fx Odense Fjord og nord for Fyn. Og bredt og over tid har vi konstateret, at flere vadefugle og hættemåge inde i landet har fået decimeret bestandene så meget, at kun de kystnære forekomster efterhånden holder nogenlunde stand.

Senest er også mange af kystlokaliteternes yngleforekomster blevet udtyndet eller ligefrem brudt sammen, så der måske nu kun er de mere afsondrede ø-lokaliteter tilbage.

Statens overvågningsprogram NOVANA giver ikke svaret, da kun de såkaldte udpegningsarter bliver optalt, og det kun i en bestemt turnus, mens alle andre arter forbliver uoptalte. Vores ønske er, at alle arter skal optælles, med fokus på kystfuglene, og en toårig undersøgelse blev målet.

Samtidig markerer 2021 netop 100-årsjubilæet på starten af Achton Friis' og Johannes Larsens store rejseprojekt til De Danskes Øer, hvor udgangspunktet var Kerteminde.

Flot opbakning

Vores ø-undersøgelse har nydt stor opbakning. Først og fremmest fra lokalafdelingsbestyrelsen, som hele tiden har bakket op omkring opgaven.

Sådan modtages man på Bastholm i Lillebælt. Øen er ynglefuglereservat med adgangsforbud i yngletiden. Der har været talt op hvert år lige siden den første ø-undersøgelse i 1974. Foto Bent Staugaard.

**Brangås på
ynglelokalitet i
Lillebælt.**

Foto: Bent Staugaard

Ederfugl på rede på Bukø i Lindelse Nor. For små 50 år siden kunne antallet af ynglepar tælles på en hånd i Det Sydfynske Øhav og dermed Lindelse Nor ved Langeland. Nu tælles ynglebestanden i hele øhavet i mange hundrede. Foto: Hans Henrik Wienberg.

Indsatsen har desuden resulteret i fondsmidler fra 15. Juni Fonden og videnskabeligt udvalg i DOF. En del af pengene går til bådtransport ud til øerne, hvor vi må betale for enten færgebilletter eller privat sejlads. En stor del af midlerne er reserveret til

trykningen af den bog, vi forventer skal formidle resultaterne efter 2022.

Projektet har også mønstret stor opbakning og entusiasme blandt de ca. 40 optællere, der har lagt det store

arbejde i felten. Nye kammeratskaber er opstået, da vi fra styregruppens side fra starten har prioriteret, at man skulle være to om at tælle op. Dels af sikkerhedsmæssige årsager, dels for at fremme en slags mesterlære, og endelig fordi det forpligtende

“

*Statens overvågnings-
program NOVANA giver
ikke svaret*

”

Fra skarvkolonien på Græsholm ved Bredholm i det Sydfynske Øhav. Rederne er anlagt direkte på kysten. Unger og gamle fugle er udsat for prædation fra havørnene i området. Indsat: Seks havørne hviler sig på vandingsstrug på den nærliggende Bredholm. Fotos: Stig Rubæk.

samarbejde kan være helt afgørende for gennemførelsen af en så stor og ambitiøs opgave. Det har samtidig glædet os, at en håndfuld af ornitologerne fra 1970'erne efter næsten 50 år atter har stillet sig til rådighed i den nye ø-undersøgelse, og ofte til de samme øer.

Fra starten har vi desuden prioriteret, at lodsejerne blev orienteret om vores undersøgelse. Det er vigtigt med en positiv atmosfære for besøgene,

men samtidig ligger de enkelte ejere af øer eller dele deraf inde med værdifulde oplysninger. Vi har da også fået mange positive tilkendegivelser undervejs. Et godt eksempel er Strynø i Det Sydfynske Øhav, hvor ikke blot den mere organiserede feltkraft har været i sving. Også tilbagemeldinger fra de lokale, fx fra gårdene. Øens skole har engageret taget handsken op, og via eleverne flyttet optællingerne helt ud til de enkelte matrikler, så det hele ender

op med en vurdering i tal af hele Strynøs fuglebestand.

Store ændringer

Livet på øerne er ikke statisk, selvom man somme tider kan føle sig lidt hensat til gamle dage. Øerne bruger ligefrem den langsommere udvikling som argument for at tiltrække folk og give dem en anderledes oplevelse.

Heller ikke naturen med dens fugleliv er statisk. I løbet af det lille halve århundrede, der er vores perspektiv på øerne og deres kystfugle, er der sket og sker stadig store ændringer af betydning for fuglene.

Affolkningen er fortsat, og flere af landbrugsøerne dyrkes nu ikke længere med afgrøder, men også mange af de små holme ændrer karakter. Ofte er afgræsningen ophørt, og fuglekoloniernes guano har ført til meterhøjt og ufremkommeligt urte- og buskvildnis, så kun kysten ligger åben. Artssammensætningen ændres over tid, fx har skarven massivt indtaget flere af holmene.

Også friluftslivet har ændret karakter. I 1970'erne var der hverken tænkt på havkajak, kitesurfing eller vandscooter. Badestrandene, som jo ofte er identisk med præstekravernes og ternernes foretrukne redesteder, bliver søgt som aldrig før. Samtidig har de mange ø-reservater gjort det godt med fred i yngletiden for de mange kolonirugende arter. Hvad fødegrundlaget angår, så trækker de hyppige ildsvindsproblemer med fiskedød til følge i negativ retning.

Ørne og mårhunde

Ser vi på "prædator-profilen", så er havørnen nytilkommen og udgør en seriøs trussel overfor ederfugle og skarver. Svartbagen vinder frem på bekostning af de øvrige måger, og i Lillebælt har mårhunden

især fat på Jyllandssiden, fx er der det sidste år skudt 100 dyr på Årø, blot 250 m fra de fynske ø-reservater Småholmene og Bastholm. Mårhunden svømmer godt.

Allerede nu har vi de første par bramgæs i Lillebælt, rovterneren er fundet på en ny ø-lokalitet i Det Sydfynske Øhav, og skestorken flyver rundt for at lede nye ynglepladser op. Vi har her ved deadline ikke fået alle ynglefugleskemaer for første års tællinger ind endnu, men det bliver meget spændende at følge udviklingen fra før og til nu. Det kan grundige optællinger på Lyø tjene som et godt eksempel på, her har samme dygtige optæller opstillet følgende sammenligning:

Nye ynglefugle siden 1977: Ederfugl, rørhøg, huldue, lille præstekrave, svartbag, sildemåge, tårnfalk, ravn, råge, korttået træløber og gransanger.

Følgende arter er forsvundet: Toppet lappegykker, spidsand, brushane, dværgmåge, havterne, fjordterne, kirkeugle, stenpikker, gul vipstjert, sivsanger og bomlærke.

Vi håber i en kommende artikel her i bladet at kunne delagtiggøre DOF's medlemmer med yderligere resultater fra vores ø-undersøgelse, når vi næste år har hængt vore waders på hylden og fået bearbejdet det store materiale. Indtil da, følg med på doffyn.dk.

Niels Andersen er fynsk feltornitolog og koordinator af den ny ø-optælling.

Udsigt til de to små holme Lille Rallen til venstre og Store Rallen til højre i det Sydfynske Øhav. Øerne er ved at gro til, men huser sammenlagt ikke desto mindre 250 par ederfugle. Foto: Leif Bisschop-Larsen.

KORT NYT VERDEN

Foto: Alistair McInnes/BirdLife South Africa.

Foto: Caroline Blanvillain

Tahitimonark runder 100 fugle

Bestanden af tahitimonarken, Tahiti Monarch (en ungfugl på billedet), har endelig passeret 100 individer efter mere end 20 års arbejde på at redde arten for uddøen. I 1998 var der kun 12 individer tilbage af den kritisk truede sangfugl. Men en målrettet indsats fra den lokale BirdLife partner SOP Manu og den fransk polynesiske regering sammen med flere tusinde frivillige har bragt arten tilbage. Det er sket gennem genoprettelse af artens naturlige habitat og bekæmpelse af rotter og andre invasive arter.

Truede pingviner får nyt hjem

Bestanden af brillepingviner, African Pinguin, er i kraftig tilbagegang i Sydafrika, primært på grund af fødemangel. Arten har status som "endangered" (truet) på den globale rødliste. Nu har BirdLife Sydafrika flyttet 30 unge pingviner til et nyt sted på kysten, hvor man forventer, at der er et bedre fødegrundlag. På billedet er en af de unge pingviner på vej ud i havet for første gang.

◀ Foto: Sayam U. Chowdhury

Svømmerikser i alvorlig tilbagegang

Nye undersøgelser viser, at den asiatiske svømmerikse, Masked Finfoot, nu kun yngler i Bangladesh og Cambodia, og bestanden er formentlig kun på mellem 108 og 304 voksne fugle. Derfor forventes den snart at få status som "kritisk truet" på den globale rødliste. Svømmeriksens videre skæbne er forbundet til bedre beskyttelse af floder gennem skove i Sydøst-Asien. Den vigtigste lokalitet for arten er sumpområdet Sundarbans i Bangladesh.

30 års succesfuld kamp mod blyhagl

I juni 1991 blev der holdt et møde hos forgængererne til Wetlands International med det formål at stoppe den omfattende forgiftning af vandfugle med blyhagl fra jagt. Vandfuglene forgiftes med bly, når de indtager efterladte blyhagl i naturen ved en forveksling med fødeemner eller kråsesten. I 1995 blev kampen mod blyhagl et af de vigtige mål for et nyt samarbejde om beskyttelsen af vandfugle på den europæisk-afrikanske trækfugle, kaldet AEWA - Agreement on the Conservation of African-Eurasian Migratory Waterbirds.

I 1993 blev brugen af blyhagl til jagt i vådområder forbudt i Holland, og i 1996 skete det samme i Danmark. I AEWA's 25 års jubilæumsår i 2020 kunne man så fejre den historiske beslutning i EU, at brugen af blyhagl til jagt i vådområder vil blive forbudt i alle EU's medlemslande, formentlig med virkning fra i år. Det betegner AEWA selv som sit hidtil største resultat til gavn for beskyttelsen af de trækende vandfugle. Det nye forbud vil med tiden forhindre forgiftninger af vandfugle, som skønsmæssigt koster 1 mio. fugle livet om året.

▲ Foto: Tourid Biplob

Amurfalke, fugleturisme og Covid-19

Doyang Reservoir i den indiske provins Nagaland er kendt som verdens største rasteplass for amurfalke (billedet) med op til 100.000 fugle. Beboerne i den nærliggende landsby Pangti gik tidligere på jagt efter falkene, men lever nu i høj grad af fugleturisme. Derfor har Coronapandemiens stop for turisme kostet landsbyen dyrt.

"Selvom det har været hårdt, og vi har mistet turistindtægter for hele året, så vil vi fortsætte med at beskytte amurfalkene", siger den lokale borgmester Jenithung Shitiri til BirdLife Indien.

Du kan læse flere internationale fuglenyheder på www.birdlife.org

NATUR BUTIKKEN

OSPREY

Oplev de fineste detaljer!

DOF Birdlife Osprey er kikkerten til dig, der vil have det ypperligste uden at skulle gå fra hus og hjem. Sublim skarphed og enormt synsfelt, sikrer dig den ultimative oplevelse. Osprey eller fiskeønnen som den hedder på dansk, har virkelig specialiseret sig i sit virke. Så meget at den findes på alle kontinenter, undtagen Sydpolen!

Detaljer kun set i langt dyrere kikkerter

Med et hus i magnesium med en lækker og kraftig gummiarmering er Osprey lavet til brug i felten. Fokushjulet er stort og kører helt glidende i en kvik, men hurtig justering. Osprey ligger perfekt i hånden, uanset om du har store eller små hænder.

Der medfølger naturligvis rem, dæksler og taske.

Fantastisk optik

Takket være ED-glas med ultra lavt brydningsindeks, bliver du forkælet med imponerende lysstyrke. Tillige vil du opleve et meget stort synsfelt, der kan opleves, også selvom du bærer briller.

Nærgænsen er så lav, at kikkerten også snildt kan bruges til insekter og sommerfugle. Skarpheden er i en klasse for sig og tilbyder, en imponerende randskarphe, som man kun finder i langt dyrere kikkerter.

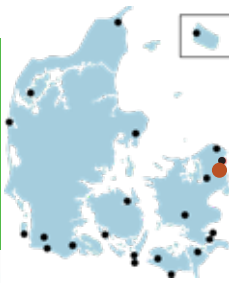
Vi giver 5 års garanti samt 60 dages tilfredshedsgaranti på alt DOF Birdlife optik!

OSPREY SPECIFIKATIONER

Forstørrelse: 10x
Synsfelt ved 1000m: 112m
Nærfokus: 1,5m
Vægt: 692g
Vandtæt: Ja
Mål: 140x129x53mm

Pris kr. 3.999,-

Medlemspris kr. 3.799,-

“Fugleriget” – Fugleværnsfondens naturreservater

I serien “Fugleriget” her i Fugle & Natur rejser vi rundt til samtlige Fugleværnsfondens naturreservater. Et reservat for hvert nummer. Vi er startet fra nord og er denne gang nået til reservatet Vaserne ved Furesøen i Nordsjælland. Det er en serie med foreløbig 23 afsnit – men måske kommer der flere reservater til, inden serien er slut...

Vaserne fra
luften.

Foto: Kurt Gabs

VASERNE

– SANGFUGLENE URSKOV

AF ALLAN GUDIO NIELSEN

Besøger man Vasernes ellesump på en varm og fugtig sommerdag, kan man godt få fornemmelsen af, at man befinder sig i en tropisk mangroveskov: Et næsten ufremkommeligt vildnis af væltede træer og elletrunter dækket med mos og bregner, bobler af sumpgas i det mørke vand, en konstant

summen af stikkende insekter og fuglesang fra ellesumpens dyb.

Efter danske forhold er ellesumpen i Vaserne både enorm og enestående. Tidligere var ellesumpskove mere almindelige i Danmark, men rydninger og dræninger har betydet,

Ellesumpen er Danmarks ferske mangrove, hvor rødellen dominerer i det næringsrige og våde miljø. Der er flest ellesumpe i den østlige del af Danmark, og i Vaserne kan man tørskoet tage på opdagelse i sumpskoven. Foto: Allan Gudio Nielsen.

Fra en bioblitz i Vaserne. Foto: Allan Gudio Nielsen.

at man nu ofte kun ser de hårdføre elletræer vokse i smalle bæltter langs søer og vandløb. Siden 1940'erne har ellesumpen ved Vaserne dog stort set fået lov til at passe sig selv, og mange af træerne har nu en alder, som gør, at de er særligt interessante for hulerugende fugle som spætter og mejser. Om vinteren trækker ellesumpen også mange fugle til. Grøn- og gråsisken ses ofte i elletræets yderste grene på jagt efter ellekoglernes frø. I kolde vintre, hvor Furesø fryser til is, kan man opleve vandriksen forlade rørskovens skjul og søge føde helt tæt på stierne.

Vasernes darling

En art tiltrækker sig særligt stor opmærksomhed blandt fuglekiggere og fotografer. Det er den lille flagspætte,

**Lille flagspætte
– Vasernes
darling.**

Foto: Allan Gudio Nielsen.

**Grøn
mosaikgoldsmed.**

Foto: Allan Gudio Nielsen.

som i en længere årrække har ynglet med flere par. Til stor glæde for de mange besøgende sker det ofte, at de små spætter vælger et af de gamle træer tæt på stierne som deres rede-træ. Uden for yngletiden kan lille flagspætte, som ikke er meget større end en spurv, være svær at opdage, da den ikke gør meget væsen af sig. Men sidst på vinteren høres ofte spættens hid-sige trommen og vidtlydende kald, og så er det "bare" at gå efter lyden. Også en af verdens største spætter, sort-spættten, der er på størrelse med en allike, er jævnligt på besøg i Vaserne.

Spændende tørvegrave

Under de to verdenskrige blev der gravet tørv i Vaserne og i de vandhuller og søer, som opstod efter

Fakta:

Naturrestatet Vaserne dækker cirka 86 hektar med ellesumpe, pilekrat, rørskov, enge, gamle løvskove og vandfyldte tørvegrave nord for Store Kalv i Furesø. De centrale dele af Vaserne er ejet af Aage V. Jensen Naturfond, der købte 14 hektar i 1999 og 39 hektar i 2013. Aage V. Jensen Naturfond har lavet en partnerskabsaftale med Fugleværnsfonden og Rudersdal Kommune. Ifølge aftalen sørger kommunen blandt andet for at naturpleje området, mens Fugleværnsfonden står for en stor del af formidlingen af Vasernes naturværdier. Desuden bidrager Fugleværnsfondens arbejdsgruppe til den aktive naturpleje i området.

Rovedderkoppen *dolomedes planetarius*. Foto: Allan Gudio Nielsen

tørvegravningens ophør, har der indfundet sig et spændende dyre- og planteliv med arter som bl.a. lys-skivevandkalv og stor kærguldsmed, der både er sjældne og beskyttet af EU-habitatdirektivet. I flere af tørvegravene lever også stor rovedderkop, *dolomedes*, som er vores største edderkop. Edderkoppen er i stand til at fange fisk, der vejer 4-5 gange så meget som den selv. Når edderkoppen er på jagt, sidder den ved søbreden med de forreste ben på vandet. De fine hår på edderkoppens ben kan mærke selv små vibrationer på eller under vandoverfladen, og på den måde kan den lynhurtigt gribe en lille fisk lige under vandoverfladen eller et insekt, som er nødlandet på vandet.

Bjørnekloens endeligt

Da Fugleværnsfonden i 1999 startede den frivillige arbejdsgruppe i Vaserne, var store områder dækket af tætte bevoksninger af kæmpebjørneklo. Arbejdsgruppen dannede hurtigt en "bjørnebande", og i mange år mødtes gruppen fast et par gange om ugen for at bekæmpe den invasive plante. Arbejdsgruppen har i alle årene haft god hjælp af får, køer og heste i kampen, og man skal nu lede længe, hvis man skal finde en kæmpebjørneklo. Arbejdsgruppen kan nu i stedet koncentrere sig om andre plejeopgaver og fugleregistreringer og overlade det sidste arbejde til kvæget og den lille flok vilde Exmoor ponyer, som i starten af 2021 er blevet sat ud i området.

Naturrummet i Vaserne

Vaserne byder på rige muligheder for at tage på opdagelsesrejse i det små og nære. Udgangspunktet for ekspeditionerne i Vasernes bynære natur er Fugleværnsfondens naturrum, som ligger i Vasernes nordøstlige hjørne. Her er også et bålhus og en udstilling, som fortæller om Vasernes historie og natur. Et fint stisystem fører igennem området, og der er desuden både et fantastisk fugleskjul ved Olsens Sø og et stort fugletårn ved Furesøens bred. God tur!

Allan Gudio Nielsen er naturvejleder i Fugleværnsfonden.

Lysskive- vandkalv.

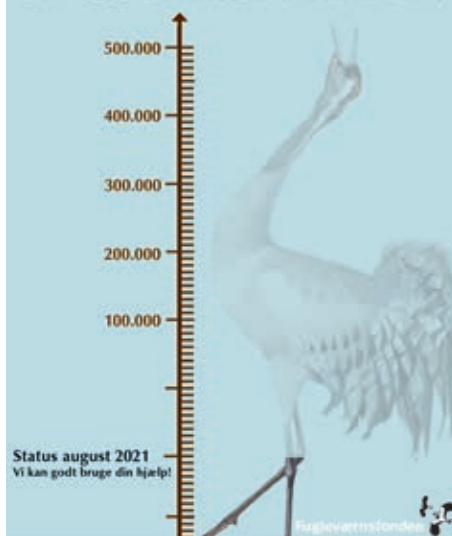
Foto: Allan Gudio
Nielsen.

**Gærdesmutten
– en karakterfugl
i Vaserne.**

Foto: Allan Gudio
Nielsen.

Hvor meget natur skal vi have?
GIV OS ET TRUT I TRANEN!

Følg indsamlingen på www.fuglevaernsfonden.dk

Hjælp os med at 'fylde tranen'

Lige nu samler Fugleværnsfondens ambassadør Sebastian Klein ind til fordel for flere hektarer til fuglene og til naturen i Søgård Mose. Alle midler går ubeskåret til opkøb i forbindelse med Fugleværnsfondens naturperle, den sårbare hedemose-natur og tranernes fristed.

Vil du være med? Støt via Mobile Pay 90 682 eller online på www.fuglevaernsfonden.dk, hvor du også kan følge indsamlingen og læse mere om naturen og fuglelivet i Søgård Mose.

Sammen køber vi naturen tilbage!

Repræsentantskabsmøde

DOF's efterårsrepræsentantskabsmøde finder sted i dagene **20. til 21. november 2021** på Dalum Landbrugsskole i Odense. Dagsordenforslag skal være repræsentantskabets forretningsudvalg i hænde senest 4 uger før mødet.

Eventuelle spørgsmål rettes til
Mia Ilander Albrektsen
i Fuglenes Hus tlf. 33 28 38 30

Crystal
Palace's logo
med den
magtfulde ørn

FUGLE OG FODBOLD

AF STEFFEN KRONBORG

Hvorfor bruger fodboldklubber fugle i deres logoer? Specielt hos engelske fodboldklubber optræder mange forskellige fuglearter som symboler for klubben. Steffen Kronborg har undersøgt sagen.

Hvis man interesserer sig for fugle, er det naturligt, at man får øje på fugle overalt, hvor man møder dem i hverdagen – ofte i sammenhænge, hvor flertallet måske ikke lige registrerer fuglene: på frimærker, som servietmotiver, i firmalogoer, osv. For en del år siden skrev jeg en artikel om en af disse måske oversete sammenhænge, hvor fuglene optræder, nemlig i de danske kommunevåben (Fugle & Natur, 2007, nr. 4) – og nu er turen kommet til at se på de engelske fodboldklubbers logoer, der rummer overraskende mange fugle i forhold til andre landes fodboldklub-logoer. Måske forholdet hænger sammen med englændernes lange og indgroede tradition for fabler og

allegorier, hvor dyr spiller en betydningsfuld rolle som repræsentanter for menneskelige egenskaber?

“
*man får øje på fugle
overalt, hvor man møder dem
i hverdagen*
”

Hvis man kaster et blik på de danske fodboldklubbers logoer, vil man ikke møde mange fugle. Så vidt jeg kan se, er der kun

tre danske fodboldklubber, der har gjort brug af en fugl som symbol på klubbens specielle karakteristika: AB (en ugle), HB Køge (en svane) og Herfølge Boldklub (en hærfugl!). Uglen som symbol på visdom passer udmærket til en klub med navnet Akademisk Boldklub, og en svane som klublogo for HB Køge refererer til byens beliggenhed tæt på vandet. Men hvordan en hærfugl skal kunne fungere som eksponent for Herfølge Boldklubs kvaliteter, er sværere at forstå - selv om navneligheden mellem Herfølge og "hærfugl" jo er indlysende. Hærfuglens egenskaber (?) har derimod næppe meget at gøre med de værdier, Herfølge Boldklub ønsker at leve op til.

“

en fugl som gøgen har næppe nogen chance for at ende som symbol

”

I England vrir det

I England ser situationen helt anderledes ud end i Danmark. Her vrir det med fugle i fodboldklubbernes logoer, både i de øverste divisioner og længere nede i rækkerne. Samtidig har klubbernes spillere (og undertiden også deres tilhængere) i mange tilfælde fået navn efter de fugle, der optræder i klubbernes respektive logoer (The Seagulls, The Robins, osv.), selv om spillerkælenavnene også indimellem refererer til andre forhold end lige netop fuglene i logoerne (The Clarets, The Saddlers, The Bantams, osv.). Valget af fuglelogoer har undertiden rod i historiske og lokalhistoriske forhold de pågældende steder; men lige så ofte skyldes fuglene i klublogoerne, at logoindehaverne ønsker deres virksomhed associeret med en fugl med egenskaber, som er bemærkelsesværdige og attraktive. Det gælder typisk ved valget af fugle som ørne

Fodboldklubben AB's logo med en ugle

Herfølge Boldklubs logo med en hærfugl

(der signalerer mod og styrke) eller svaler (som signalerer hurtighed og smidighed), mens en fugl som gøgen næppe har nogen chance for at ende som symbol i et klublogo. Der skal være en eller anden sammenhæng mellem klublogoet og den fugl, der vælges til at repræsentere klubbens historie eller dens værdier – ellers må kommunikationsaspektet i logoet siges at være slået fejl.

Ørne, ugler og svaner

Men lad mig komme med nogle eksempler på konkrete fuglelogoer fra den engelske fodboldverden, så det bliver lidt nemmere for læseren at få et indtryk af undersøgelsesfeltet. Ørnen er som nævnt en ret hyppigt forekommende fugleart i de engelske fodboldklub-logoer, og det er let at forstå. Ørnen er fuglenes konge, og alle bør tage sig i agt for dens styrke og mod. Det har klubber som Manchester City, Colchester United, Wimbledon FC og ikke mindst Crystal Palace ønsket at signalere via deres valg af en ørn til deres respektive klublogoer. I flere af tilfældene er det den klassiske romerske ørn, der dukker op i logoet, og hermed lykkes det for

Kanariefuglen hos Norwich City giver også holdet navnet "The Canaries"

logoindehaverne ud over at signalere styrke også at udnytte symbolværdien i beretningerne om det magtfulde romerske imperium i oldtiden. Ingen af gengivelserne af romerske ørne er dog så imponerende eller så frygtindgydende som klubben Crystal Palace's kæmpestore ørn med udslåede vinger. Hvis modstanderne ikke på forhånd bliver skræmt af denne kraftfulde ørn, må de være mere end almindeligt modige.

Flere engelske fodboldklubber har ligesom danske AB en ugle i deres logo, hvilket måske umiddelbart kan virke overraskende, for ud over sin visdom besidder ugleen ikke helt de egenskaber, der skal til for at skræmme en modstander (med mindre denne er en mus). Det viser sig da også, at valget af en ugle til logoet i de to eksempler, jeg har fundet frem til, skyldes andre omstændigheder end uglens klassiske karaktertræk. Når Sheffield Wednesday har en – ret stiliseret – ugle i logoet, hænger det således sammen med, at klubbens baner ligger i byen Owlerton. Og når klubben Oldham Athletics' logo på tilsvarende vis domineres af en – ret imponerende – hornugle, er årsagen angiveligt, at klubsymbolet rummer et ordspil på hjembyens navn: O(w)ldham. Og så passer udtalen af ordet "owl" desuden fint til ordet "aude" i klubbens latinske motto: "Sapere aude" – dare to be wise.

Svanen i klubben Wycombe Wanderes' logo har en historie, der går helt tilbage til 1200-tallet, hvor

Svalen hos Cardiff City – pænt logo med mærkelig historie

forskellige adelsmænd fra området alle har haft en svane i deres våbenskjold. Svanen i fodboldklubbens logo har ganske vist skiftet udseende gennem årene; men den har hele tiden haft en central placering i klublogoet som en henvisning til stedets lange og traditionsrige historie. Hvorfor der er en svane i klubben Swansea's logo er mere umiddelbart indlysende. Svanen i fodboldklubbens logo er dog et fænomen af ret ny dato, idet Swansea tidligere havde både en løve og en drage i sit dengang temmelig uoverskuelige logo. Omkring årtusindskiftet blev de tidligere anvendte symboler imidlertid skiftet ud med et billede af en svane, og den fugl repræsenterer fortsat fodboldklubben – naturligvis med en sproglig reference til hjembyens navn.

“
*her har rødhalsens positive
signalværdi altså vundet
over funktionaliteten*
”

Rødhalse, drosler og måger

Man kan måske undre sig over, at adskillige engelske fodboldklubber har valgt den smukke, men hverken særligt modige eller særligt frygtindgydende rødhals som deres symbol; men det har flere årsager. I England er rødhalsen, the Robin, et af hovedsymbolerne på julen og forbindes

altså med begreber som glæde og festlighed. Derfor er fuglen kendt af alle englændere, samtidig med at den udelukkende giver positive associationer hos betragteren. Fuglen har længe været betragtet som Englands uofficielle nationalfugl, og i en landsdækkende afstemning i 2015 blev rødhalsen da også med et overvældende stemmetal valgt som Englands officielle nationalfugl.

Hvis man vælger rødhalsen til sit logo, kan man altså regne med umiddelbart at vække positive følelser hos den, der ser logoet, og den reaktion har et antal engelske fodboldklubber ønsket at lukrere på: Swindon Town, Cheltenham Town og ikke mindst Bristol City FC, som har en rødhals centralt placeret i logoet. Alle de nævnte klubber har desuden kælenavnet "The Robins" (på grund af deres røde spilledragter), og det kan måske synes lidt upraktisk, fordi klubbernes hjembyer alle ligger i det samme område af England; men her har rødhalsens positive signalværdi altså vundet over funktionaliteten.

Et af de mere usædvanlige logoer for en fodboldklub finder man i byen West Bromwich, hvor klubben West Bromwich Albion har valgt en sangdrossel som symbol for klubben. Klublogoet har altid indeholdt en drossel, mens den tjørnegren, droslen sidder på i logoet, først kom til, da klubben fik nyt stadion i området The Hawthorns (tjørnene). Årsagen til valget af en sangdrossel som klubsymbol er efter sigende,

Bristol City's logo
med den engelske
nationalfugl
rødhals

**BRISTOL CITY
FOOTBALL CLUB**

at der oprindeligt i det klubhus, hvor spillerne skiftede tøj, befandt sig en sangdrossel i et bur. Klubben tog sangdrosslen i buret med til sine kampe, og det hed sig, at drosslen kun sang, hvis WBA vandt kampen. I forbindelse med drosslen i klublogoet er det værd at nævne, at klubbens spillere har kælenavnet "The Thrustles", drosslerne.

Som klub i en kystby er der ikke noget mærkeligt i, at klubben Brighton & Hove Albion har en måge i sit logo, ligesom det er oplagt, at spillernes kælenavn er "The Seagulls". Logoet er dog af relativt ny dato, idet klubben tidligere både havde "martlets" (mytiske, svalelignende fugle uden fødder) og delfiner i logoet, indtil mågen omkring 1975 for alvor slog igennem som fodboldtilhængernes foretrukne symbol. Man kan da også mene, at en fugl uden fødder er et besynderligt symbol for netop en fodboldklub – selv om symbolikken her jo handler om, at fuglens manglende fødder betyder, at den altid er i gang og aldrig hviler, omtrent som en mursejler. Utrætteligheden som foretrukket egenskab er der naturligvis ikke noget i vejen med, og "martlet"-fuglene indgår da også fortsat i våbenskjoldet for West Sussex (hvor Brighton ligger). Men alt andet lige ligger valget af en måge som symbol for en kystbys fodboldhold trods alt mere til højrebenet end valget af en fodløs sagnfugl – hvis man vil undskylde brugen af et kendt udtryk fra fodboldterminologien i denne sammenhæng.

“
*en fugl uden fødder er et
besynderligt symbol for
netop en fodboldklub*
”

Kanariefugle og bluebirds

Norwich Citys fodboldlogo med en skriggul kanariefugl på en knaldgrøn baggrund kunne i 2007 fejre sit 100-års jubilæum. Kanarie-referencen i klublogoet og i spillernes kælenavn, "The Canaries", kan spores helt tilbage til 1800-tallet, hvor der ifølge kilderne blev avlet kanariefugle i området af hollandske tilflyttere. Desuden var klubbens formand i årene omkring 1900 en ivrig kanarie-opdrætter, så ideen med at gøre kanariefuglen til klubbens centrale symbol og at give spillerne kælenavnet "The Canaries" har rødder langt tilbage i tiden. Kanariefuglen i logoet har skiftet udseende et par gange i årenes løb, men de krasse gule og grønne farver har været med gennem alle årene og har sørget for, at Norwich City's fodboldlogo er et af de lettest genkendelige logoer i hele den engelske fodboldverden.

Der er endnu flere fugle i de engelske fodboldlogoer (hane, skade, stork, mv.), men lad mig slutte denne lille oversigt over nogle af de mere bemærkelsesværdige logoer med at pege på klubben Cardiff City's logo: en svale. Selve svalen er jo ikke specielt mærkværdig i sammenhængen, for svalen symboliserer hurtighed og

udholdenhed, og det er gode egenskaber for et fodboldhold. Det mærkelige ved historien er imidlertid, at klubben Cardiff City's tilhængere siden tidernes morgen (dvs. siden starten af sidste århundrede) gav spillerne kælenavnet "The Bluebirds" – men en bluebird (en amerikansk drosselart) har jo mindst talt ikke meget med en svale at gøre.

En indviklet forklaring på kælenavnet går ud på, at klubkælenavnet stammer fra den belgiske forfatter Maurice Maeterlincks skuespil "L'oiseau bleu" (den blå fugl) fra 1909, og at kælenavnet skulle relatere til indholdet i skuespillet. Den forklaring lyder dog ikke særligt sandsynlig i mine ører, hvorimod det forekommer langt mere indlysende, at navnet "The Bluebirds" simpelt hen henviser til spillernes blå klubdragter. Men hvorfor i alverden har Cardiff City så valgt en – umiskendelig – svale som symbol i sit logo? Hvorfor ikke en bluebird – eller for den sags skyld en hvilken som helst anden fugleart? Her kan man vel tale om en reel signalforvirring – i hvert fald som jeg ser det. Uden at forvirringen dog betyder det store i forhold til effekten af det nydelige klublogo med en blå svale placeret midt i logoet.

Steffen Kronborg er forfatter og feltornitolog

Læs mere om de engelske fodboldklubbers logoer på hjemmesiden: www.thebeautifulhistory.wordpress.com

Fugleværnsfondens ture

Oplev Fugleværnsfondens naturreservater med fondens to naturvejledere Allan Gudio Nielsen og Jørn Dyhrberg Larsen samt dygtige ornitologer fra fondens frivillige arbejdsgrupper. Turene er gratis og for alle, der vil lære mere om de fugle, dyr og planter, som kan opleves i naturreservaterne.

I efteråret er der følgende på programmet:

August

29/8 kl. 9: Hvepsevågens Dag - Hyllekrog (8)

29/8 kl. 10: Hvepsevågens Dag - Nyord Enge (5)

September

1/9 kl. 10: Rovfugledage ved Hyllekrog (8)

4/9 kl. 10: Lær ænderne at kende - Bøjden Nor (13)

4/9 kl. 10: Gundsømagle Sø - med jagende fiskeørn? (3)

5/9 kl. 10: Rovfugletræk over Sydlangeland (10, 11)

8/9 kl. 10: Rovfugledage ved Hyllekrog (8)

9/9 kl. 10: Nivå Bugt Strandenge (1)

12/9 kl. 10: Fugletræk over Sydlangeland (10, 11)

12/9 kl. 13: Åbent Hus i Nivå Bugt Strandenge (1)

15/9 kl. 10: Rovfugledage ved Hyllekrog (8)

20/9 kl. 10: Nivå Bugt Strandenge (1)

22/9 kl. 10: Rovfugledage ved Hyllekrog (8)

24/9 kl. 17: Bremsbøl Sø - trækfugle ved grænsen (15)

26/9 kl. 10: Nyord Enge - Åbent Hus i fugletårnet (5)

29/9 kl. 10: Rovfugledage ved Hyllekrog (8)

Oktober

2/10 kl. 9: Gundsømagle Sø - oktobers fuglemylder (3)

2/10 kl. 9: Trækfugle og kratluskeri på Sydrømø (17)

3/10 kl. 13: Efterår ved Øresund og Nivå Bugt (1)

3/10 kl. 10: Trækfugle på Sydlangeland (10, 11)

3/10 kl. 9: Vandretur på Agerøs strandenge (20)

6/10 kl. 10: Rovfugledage ved Hyllekrog (8)

13/10 kl. 10: Rovfugledage ved Hyllekrog (8)

17/10 kl. 10: Saksfjed - ørnetur med ringmærkning (8)

20/10 kl. 10: Rovfugletur til Saksfjed-Hyllekrog (8)

24/10 kl. 10: Nyord Enge - Åbent Hus i fugletårnet (5)

24/10 kl. 10: Ravnstrup Sø - fuglefoder og ringmærkning (4)

31/10 kl. 11: Ravnstrup Sø - efterårspynt af naturmaterialer (4)

November

4/11 kl. 10: Nivå Bugt Strandenge (1)

6/11 kl. 10: Gundsømagle Sø - hviiin og gak-gak i november! (3)

7/11 kl. 10: Gæster fra nord ved Sydlangeland (10, 11)

Vi ses derude!

Fugleværnsfonden
For fugle, for folk, for fremtiden

Tjek www.fugleværnsfonden.dk for rutevejledning og eventuelle ændringer

Vi giver Danmarks fugle en rig natur - følg med på

Vesterbrogade 140 • 1620 København V • Tlf. 3328 3839 • Mail: fvf@fuglevaernsfonden.dk

Foto: Stor kobbersneppe af John Larsen

NATUR BUTIKKEN

KONKURRENCE!
Vind en OSPREY
kikkert!

KONKURRENCE

VIND TOPMODELLEN OSPREY I VORES STORE FACEBOOK- KONKURRENCE

Du har nu muligheden for at vinde den knivskarpe OSPREY fra DOF BirdLife Optik. Ja faktisk udlover vi hele 2 stk af denne topmodel, så vinderchancerne er MARKANT øget.

**Det eneste, der kræves er, at du skal svare på følgende:
Hvor mange gange forstørrelse er der på Osprey, og
hvor tæt kan du fokusere?**

Skriv dit svar **inden d. 31/9** på vores Facebookside:
facebook.com/naturbutikken.dk i den rette tråd.

Vi ser naturligvis gerne, at du følger både Naturbutikken og DOF Birdlife Danmark på Facebook og tagger et par af dine bedste venner. Det er dog ikke et krav for at deltage i konkurrencen. Vi finder vinderne og giver direkte besked.

-
- ✓ **Gør en forskel for verden**
Når du investerer bæredygtigt, aktiverer du dine penge, så de skaber et positivt aftryk.
  - ✓ **Få et fornuftigt afkast**
Merkur har igennem mange år bevist, at bæredygtige investeringer sagtens kan være en god forretning.*
  - ✓ **Støt klimaet og biodiversiteten**
Merkur donerer kurtagen til DOFs Klima- og Biodiversitetsfond.**

Når du investerer, flytter du verden

Normalt er der ingen garantier for, at dine investeringer skaber positive forandringer i den verden, vi lever i. Men det gør dine investeringer i Merkur Andelskasse. Det er vores løfte til dig.

I Merkur tilbyder vi dig de allermest bæredygtige investeringsmuligheder på markedet – samtlige fonde og investeringer i Merkurs investeringsunivers har nemlig fået det højest opnåelige mørkegrønne stempel af EU's anti-greenwashing mærkningsordning for finansielle produkter.

Har du en pensionsopsparing eller en almindelig opsparing, der skal aktiveres for både dig, biodiversiteten og klimaet, så kan du læse mere om, hvordan du kommer i gang med at investere bæredygtigt på www.merkur.dk/dof

Du er også velkommen til at ringe til os på telefon **7027 2706**.

Husk at nævne, at du er blevet henvist af DOF.

MERKUR
ANDELSKASSE

* Historiske afkast er ingen garanti for fremtidige afkast. Der er altid en risiko forbundet med at investere, derfor rådgiver vi dig ud fra din risikoprofil.

** Kampagnen gælder for nye investeringskunder, der bliver henvist af DOF, og som investerer 200.000 kr. eller derover via Merkur Andelskasse. Kampagnen løber til udgangen af 2021.

TAG PÅ SENIORTURE MED DOF

Glæd dig sammen med os! Tag på ture for pensionister, efterlønsmodtagere og alle andre med hverdage til rådighed.

Kom med på de mange ture, som arrangeres specielt for seniorer. Mød jævnaldrende, glæd dig over naturen og fuglelivet på alle tider af året. Du behøver ikke være ekspert for at deltage!

På de kommende sider her i bladet kan du finde seniorture under følgende lokalafdelinger: DOF København – Grågåssene, DOF Vestjylland – Gråspurvvene, DOF Østjylland – Gråkragerne, DOF Nordvestjylland – Gråmejerne, DOF Nordjylland – Gråmejerne nord

**Dansk
Ornitologisk
Forening**

BirdLife
D A N M A R K

FUGLEÅRET 2020

Tiden nærmer sig for næste publikation af årsbogen Fugleåret, som forventes at udkomme i december 2021.

Som kerne-, ungdoms- eller husstandsmedlem kan du fra **1. oktober til 1. november 2021** bestille dit eksemplar af Fugleåret 2020.

Bogen skal bestilles på www.naturbutikken.dk, hvor den vil være tilgængelig fra 1. oktober. Bogen vil blive leveret til din hjemadresse for 60 kr. så snart den udkommer. Der vil ikke være mulighed for afhentning. Bestillinger efter 1. november modtages så længe lager haves.

DOF BORNHOLM

KONTAKT

Formand: Carsten Andersen,
Mail: bornholm@dof.dk,
Tlf: 23 44 02 56,
bornholm@dof.dk

MØDER

Costa Rica – biodiversitet i verdensklasse tors. 4/11 kl. 19. Bornholms Centralbibliotek i Rønne. En aften i ord og billeder fra en rejse til Centralamerikas naturperle. Medbring mad og drikke. Aftenens guider er Lone Nilsson, Steen Rasmussen, Annette Olesen og Carsten Andersen (tlf. 23440256).

TURE

Månedstur – den første søndag i hver måned kl. 10. P-plads ved Koldekilde/Segenvej/Almindingsvej i Almindingen. Datoer: 5/9, 3/10 og 7/11. Turleder: Eilif S. Bendtsen (tlf. 23488004).

Vingesus over Nørreskoven tors. 2/9 kl. 17. P-plads på Langebjergvej 15 over for feriecenteret. En gåtur på 4 km i området omkring Moseløkken og Nørreskoven. Efterårstrækket er i gang. Af lokale fugle ses som regel ravn og huldue. Tag madpakke med. Turledere: John Holm og Carsten Andersen (tlf. 23440256).

DOF-Bornholm, weekendtur til Ertholmene 2/10-3/10. Havnen i Gudhjem lør. 2/10 kl. 9.45. Afgang med Christiansøfartens "Ertholm" fra Gudhjem kl. 10. Retur fra Christiansø 3/10 kl. 14. Den enkelte turdeltager sørger selv for at bestille overnatning, forplejning samt billet til overfarten. Turledere: Kell Olsen (tlf. 23242008) og Ole Pedersen (tlf. 40263307).

De 4 årstider i Svartingedalen lør. 9/10 kl. 7.30. Åhalsegård, Kirkedalsvej 25, 3790 Hasle. Den 4. årstidstur i Fugleværnsfondens nye reservat. Medbring mad og drikke. Turledere: John Holm (tlf. 28667749) og Klaus Hermansen (tlf. 42256873).

Rastende fugle i Dueoddes bagland lør. 16/10 kl. 13-16. P-plads for enden af Skrokkegårdsvej (ved vandrerhjemmet). Turen foregår på cykel. Vi

kigger efter fjeldvåger, rastende gæs, viber og hjejler samt finker og drosler. Turledere: Henriette T. Hansen (tlf. 24605089) og Jens Christensen (tlf. 61330425).

Livets gang i Ekkodalens Moser om efteråret lør. 6/11 kl. 10. P-pladsen for enden af Springbakkevej. Vi besøger atter dette fantastiske område, som er ved at udvikle sig til en af øens mest spændende lokaliteter. Turledere: Carsten Andersen (tlf. 23440256) og John Holm.

DOF KØBENHAVN

KONTAKT

Mail: kbh.kontakt@dof.dk
Web: www.dofkbh.dk
Formand: Ingelise Aarøe Petersen

Se mere om

Småture: www.doftravel.dk/smature
Busture: www.doftravel.dk/ture/busogweekend
Fuglerejser: www.doftravel.dk/allerejser

MØDER

Trækfuglekursus med Jan Kiel. Kurset starter ons. 18/8 og strækker sig over 8 mødeaftener og 4 ekskursioner. Undervisningen foregår i Fuglenes Hus, Vesterbrogade 140, Kbh. V. Tilmelding nødvendig. Alle oplysninger om pris, datoer, tilmelding og betaling kan ses på lokalforeningens hjemmeside eller på www.dof.dk/oplevelv-fuglene/ture-og-aktiviter?event_id=3678

3 kurser med Klaus Malling Olsen: Rovfugle fre. 17/9 og lør. 18/9. Vinterens svømmefugle fre. 26/11 og lør. 27/11. Måger fre. 3/12 og lør. 4/12. DOF København tilbyder tre kurser med Klaus, hver især bestående af en teoretisk gennemgang fredag aften i Fuglenes Hus, Vesterbrogade 140, København, og en efterfølgende felttur om lørdagen. Målet for lørdagens felttur afhænger af vejret og af de seneste rapporteringer, og oplyses om fredagen. Der arrangeres så vidt muligt samkørsel. Udgifter til lørdagens tur afholdes af deltagerne selv. Læs mere om de enkelte kurser, om tilmelding, pris og betaling på lokalforeningens hjemmeside eller se på www.dof.dk/oplevelv-fuglene/ture-og-aktiviter

Endvidere kan vi allerede nu annoncere 2 foredrag: Jesper Toft kommer i november og fortæller om det succesrige projekt med at skaffe hjælp til mursejlerne og Per Ekberg vil i januar fokusere på den rødryggede tornskade. Mere om tid og sted vil blive lagt på hjemmeside, Facebook etc. når detaljerne er på plads.

GRÅGÆSSENE

Specielt for SENIORE

KONTAKT

Jan Chr. Mollerup på tlf. 40 50 84 87 eller på mail: f.mollerup@mail.dk.

Turledere:

Bjarne Andersen tlf. 40 55 23 14
Joan Klausen tlf. 51 92 88 36
Ib Sørensen tlf. 40 29 97 10

MØDER

En rejse til Socotra, v. Stig Jensen ons. 13/10 kl. 13. Vanløse Kulturhus. Arabiens biodiversitets juvel Socotra er en lille ø ud for Somalias kyst. Socotra er naturmæssigt unikt, hvor 37 % af planterne, 90 % af reptilerne og 10 fuglearter er endemiske. Stig vil vise billeder og fortælle om øens enestående natur og mennesker. Entré 30 kr.

Løst, fast og lidt af hvert fra fugleåret 2020, v. Bo Tureby ons. 17/11 kl. 13. Vanløse Kulturhus. Bo Tureby viser sine fantastiske fuglebilleder og fortæller levende om sine oplevelser med fuglene. Entré 30 kr.

TURE

Tur til Falsterbo ons. 8/9 kl. 7-17. Ballerup Rådhus og kører efter opsamling på Tårnby St. til Falsterbo. Maks 35 deltagere. Indbetal kr. 325,00 på reg.nr. 8401 konto 1190869, DOF København, Seniorudvalget senest 1/8. Efter 15/8 kan du forhøre dig om evt. restpladser hos Jan Chr. Mollerup (tlf. 40508487). Husk ved tilmelding at anføre hvis ikke du stiger på i Ballerup. Husk pas/bil-led-id. Forhindres du i at deltage, bedes du kontakte en af turlederne.

Tur i egne biler til Hellebæk Avlsgård og måske Nivå Strandenge ons. 22/9 kl. 9-14. Parkeringspladsen ved Hellebæk Avlsgård, Hellebækvej og kører derefter nok til reservatet ved Nivå Bugt.

Bustur til Vadehavet man. 4/10 til tors. 7/10 kl. 7-17. Ballerup Rådhus og kører efter opsamling på pendlerparkeringspladsen ved afkørsel 31a/Solrød Syd til Vadehavet. Maks 31 deltagere. Vi indkvarteres på Hohenwarte med fuld forplejning i dobbeltværelser til en pris på 3.600,00 kr. Der er 2 enkeltværelser med fælles bad til en merpris af 300,00 kr. og få enkeltværelser med eget bad til en merpris på 500,00 kr. Indbetal på reg.nr. 8401 konto 1190869, DOF København, Seniorudvalget senest 1/9. Efter 15/9 kan du forhøre dig om evt. restpladser hos Jan Chr. Mollerup (tlf. 40508487). Husk ved tilmelding at anføre hvis ikke du stiger på i Ballerup. Husk pas/bil-led-id. Forhindres du i at deltage, bedes du kontakte en af turlederne.

Bustur til Tissø, Flasken og Reersø ons. 27/10 kl. 7-17. Ballerup Rådhus og kører efter opsamling på pendlerparkeringspladsen ved afkørsel 31a/Solrød Syd til den sydlige ende af Tissø inden vi fortsætter mod Reersø. Maks 32 deltagere. Indbetal kr. 315,00 på reg.nr. 8401 konto 1190869, DOF København, Seniorudvalget senest 15/9. Efter 1/10 kan du forhøre dig om evt. restpladser hos Jan Chr. Mollerup (tlf. 40508487). Husk ved tilmelding at anføre hvis ikke du stiger på i Ballerup. Forhindres du i at deltage, bedes du kontakte en af turlederne.

DOF KØGE

KONTAKT

Se vore aktiviteter på www.dofkoege.dk og på DOF's hjemmeside www.dof.dk - se under aktiviteter

TURE

Feddert man. 23/8. Heldagstur.
Falsterbo lør. 25/9. Heldagstur.

DOF VESTSJÆLLAND

KONTAKT

Formand: Morten Jensen.
Web: www.dof-vestsjælland.dk

TURE

Fugletur i Borreby Park og Mose søn. 5/9 kl. 10-13. Godsets parkeringsplads, Borrebyvej 41, 4230 Skælskør. Vi går rundt i området ved mosen og Skælskør Fjord. Måske fortsætter vil til Stignæs for obs. af diverse fugletræk. Turleder: Anders Jakobsen (tlf. 40336641).

Fugletur i Borreby Park og Mose søn. 3/10 kl. 10-13. Godsets parkeringsplads, Borrebyvej 41, 4230 Skælskør. Vi går rundt i området ved mosen og Skælskør Fjord. Måske fortsætter vil til Stignæs for obs. af diverse fugletræk. Turleder: Anders Jakobsen (tlf. 40336641).

DOF STORSTRØM

KONTAKT

E-mail: kontakt@dofstor.dk eller Bo Kayser, Pilevej 2, Stensby, 4773 Stensved, tlf. 51 34 62 78
For ekstra arrangementer, ændringer og aflysninger: Læs mere på www.dofstor.dk.

MØDER

Nyd naturen i vores lokalområde tirs. 5/10 kl. 19-21. Allerslev Klubhus, Enghavevej 2A, 4720 Præstø. Bo Kayser fortæller og viser billeder af fugle, blomster, insekter m.m. fra nogle af vores lokale områder. Kontakt: Bente Larsen (tlf. 24616626, bente@stensvednet.dk) og Søren Sørensen (tlf. 24784870, sorensoren1941@gmail.com).

Nyd naturen - Glimt fra gode steder tors. 7/10 kl. 19-22. Sofie skolen i lokale F 006. Merkurs Plads 4, 4800 Nykøbing. Bo Kayser kommer og viser billeder fra dejlige naturområder i DOF Storstrøms område. Det bliver ikke bare fugle, men også blomster, insekter m.m. Kontakt: Benny Steinmejer (tlf. 25143939).

Flyvende insekter i Vordingborg kommune tirs. 2/11 kl. 19-21. Allerslev Klubhus, Enghavevej 2A, 4720 Præstø. Flyvende insekter i Vordingborg kommune ved Brian Pedersen. Kontakt: Bente Larsen (tlf. 24616626, bente@stensvednet.dk) og Søren Sørensen (tlf. 24784870, sorensoren1941@gmail.com).

Fugle i Indien tors. 4/11 kl. 19-22. Sofie skolen i lokale F 006. Merkurs Plads 4, 4800 Nykøbing. Gert Jeppesen viser billeder og fortæller om sin tur til Indien i 2019. Kontakt: Benny Steinmejer (tlf. 25143939).

TURE

Træk ved Gedser Odde lør. 18/9 kl. 9-12. Kør gennem Gedser by, forbi fyret til den store p-plads ved stranden. Vi ser på det tidlige efterårstræk ved Gedser Odde med trækkende rovfugle, småfugle, ænder m.m. Kontakt: Bo Kayser (tlf. 51346278, bo.kayser@gmail.com).

Åbent Hus Gedser Fuglestation søn. 26/9 kl. 9-12. Gedser Fuglestation på Gedser Odde. Kør forbi Gedser Fyr og parker på den store p-plads ved stranden. Gå gennem folden til det stråttækte hus. Der er valgfrit mødetidspunkt mellem kl. 9-12 – gratis adgang! Kontakt: Hans Lind (tlf. 61671843, hans.lind4874@gmail.com).

Fladet og Kalløgrå søn. 26/9 kl. 9-12. P-pladsen ved Fladet. Strygervej 8, 4990 Saksø. Vi mødes ved Fladet og ser på fugle fra tårnet. Derefter kører vi hen til Kalløgrå. Gode muligheder for ænder, vadefugle og rovfugle. Kontakt: Uffe B. Nielsen (tlf. 23236821).

Klintholm Havn og Busemarke Mose tirs. 16/11 kl. 10-12. Pakhuset, Klintholm Havn, 4791 Borre. Vi begynder med en rundtur i havnen. Måske er der skærpiber, sortgrå ryle, kaspisk måger, havlitter og husrødstjert. Vi fortsætter ad stranden forbi Busemarke Mose. Kontakt: Leif Schack-Nielsen (tlf. 31413978).

Tur i egen bil til Holmegård Mose søn. 21/11 kl. 9-13. P-pladsen Holmegård Hallen. Glasværksvej 1, Holmegaard. Vi kører ud i området for at se på de rastende fugle. Grågås, sædgås, blisgås, sangsvaner, ænder, havørne, fjeldvåger, blå kærhøge mm. Da turen foregår i egen bil, kan vi i sagens natur ikke være mere end 4-5 biler. Vær indstillet på samkørsel fra p-pladsen. Tilmelding: Finn Jensen (tlf. 30456808) senest 20/11. Turen vil blive aflyst i tilfælde af heldagsregn.

DOF FYN

KONTAKT

Formand: Henrik Kalckar Hansen.
Tlf: 30 70 90 38.
Mail: kalckar@webspeed.dk
Web: www.doffyn.dk

TURE

Ringmærkning KNF Sydlangeland søn. 19/9 kl. 8. P-plads Gulstav Mose. Tilmelding Michael Bjerregård (tlf. 30324920).

Helnæs tors. 23/9 kl. 9. Agernæs Havn. Turledere Ib Bager og Kell Grønborg. Tilmelding via SMS til Ib (tlf. 30205424).

Dovns Klint lør. 9/10 kl. 8. Tilmelding til turlederne Henrik Kalckar og Ella Mikkelsen (tlf. 30709038).

DOF SØNDERJYLLAND

KONTAKT

Formand: Gert Fahlberg
Mail: gert.fahlberg@bbsyd.dk
www.dof-syd.dk

TURE

Det tyske Vadehav ved Schlüttsiel lør. 4/9 kl. 9-13. P-pladsen ved Tønder Svømmehal, Sønderlandevej 4. Vi vil bl.a. se flere hundrede ske-storke samt hejrer, ænder, vadere, gæs, småfugle og rovfugle. Husk pas og madpakke. Turleder: Inger Sønnichsen (tlf. 23629934).

Oldenor, Bundsø og Mjels Sø lør. 18/9 kl. 9-12. P-pladsen ved Pumpehuset ved Mjels Sø. Med den nye Bundsø har vi fået endnu et godt fuglested på Nordals. Turleder: Klaus Bo Jensen (tlf. 50943363).

Bremsbøl Sø – trækfugle ved grænsen og Sort Sol fre. 24/9 kl. 17-19. P-pladsen ved Bremsbølvej 2, 6270 Tønder. Ved Bremsbøl Sø krydser fuglene grænsen på deres vej mod syd. Vi kan opleve ænder, vadefugle, småfugle og er vi heldige, ser vi de enorme stæreflokke gå til ro i rørskovene ved Hasberg. Turleder: Martin Iversen (tlf. 30494936).

Sønderskoven Sønderborg søn. 26/9 kl. 10-14. Øst enden af Hjort Lorenzens Vej. Vi kigger efter træk. I kan komme og gå, som I har lyst. Hvis vejret arter sig, kan der komme mange rovfugle, hvepsevåger, falke og høge. Turleder: Klaus Bo Jensen (tlf. 50943363).

Fugletræk ved Kragesand søn. 3/10 kl. 7:30-11. P-pladsen ved Kragesand på sydspidsen af Broagerland, og håber, der er gang i fugletrækket. Vi holder øjne og ører åbne for småfugletrækket over land. Med lidt held kan der også komme en lom eller en kjove forbi. Man kan komme og gå, som man har lyst til. Turleder: Gert Fahlberg (tlf. 26311013).

Gåsetur til Ballum Sluse lør. 23/10 kl. 8-11. P-pladsen ved Ballum Sluse. Vi står op med gæssene, måske 25.000 bramgæs, og ser dem flyve ud på dagens fourageringssteder. Efter 1½-2 timer ved slusen, forhåbentlig krydret med forskellige rovfugle, kigger vi på, hvad der er i nærheden. Turleder: Jan Ravnborg (tlf. 28144464).

Kegnæs søn. 24/10 kl. 10-12:30. P-pladsen ved nordenden af Drejet ved Drejby camping. Vi ser på, hvad der er ved Hjortholm enge og Hartsø samt havet syd for Kegnæs. Turleder: Viggo Petersen (tlf. 51351373).

Gråsten Søerne tors. 11/11 kl. 9-11:30. P-pladsen ved Slotshaven. Normalt ses ret mange arter, nogle i hundredvis. Turleder: Lars P. Hansen (tlf. 40876244).

Kelstrup Plantage søn. 14/11 kl. 10-12:30. U-formet P-plads ved Stokkebrovej ca. 1,5 km. imod Ø for Holdbi Kro. Vi efterstræber skovens karakterfugle som sort-spætte og huldue. Og måske er grøn- og gråsi-skener ankommet sammen med korsnæb. Turleder: Klaus Bo Jensen (tlf. 50943363).

Sandbjerg Møllsesø søn. 21/11 kl. 9-11:30. Ved slottets parkeringsplads. Vi ser ofte isfuglen, men søen er ellers tilholdssted for mange andefugle. Turleder: Gabor Graehn (tlf. 42720440).

DOF SYDVESTJYLLAND

KONTAKT

Kim Mogensen, Dalsvinget 44,
7200 Grindsted, Tlf. 4059 2244
Kim.mogensen@mvb.net
Se også www.dofsydvest.dk

Udover det faste turprogram arrangeres hverdagsture med få dages varsel. Få besked om dem via nyhedsbrevet, som du tilmelder dig med en mail til spnhjerting@gmail.com

MØDER

Temadag om punkttælling tors. 2/9 kl. 16-21. Ellipsen, Filsø. Kærgårdvej 14a, 6854 Henne. Kursus/workshop for nu-værende tællere og andre interesserede i punkttællinger. Kl. 16-18 demonstreres punkttællinger. Kl. 18-19 bydes tilmeldte til hele arrangementet på let aftensmad. Kl. 19-21 holdes der indlæg og diskussion om nyhederne i punkttællingerne. Tilmelding senest 28/8 (tlf. 33283822, thomas.vikstroem@dof.dk).

I øjenkontakt med fuglene ons. 6/10 kl. 19-21. Storm-P salen, Esbjerg Hovedbibliotek, Nørregade 19, 6700 Esbjerg. Foredrag om fuglenes syn ved øjenlæge Kim Frost. Kontakt: (tlf. 28258786, kgustausen@gmail.com).

De kloge kragefugle tors. 11/11 kl. 19-21. Storm-P salen, Esbjerg Hovedbibliotek, Nørregade 19, 6700 Esbjerg. Foredrag om kragefuglenes biologi og mentale evner ved Sussie Pagh. Kontakt: (tlf. 28258786, kgustausen@gmail.com).

TURE

Skallingen og skoven ved Skalling Laboratoriet lør. 18/9 kl. 9. Ved Skalling Laboratoriet, Skallingevej 19 Blåvand. Tilmelding senest 17/9 kl. 18 til Niels Knudsen (tlf. 40951537, nk@esenet.dk).

Skjern Enge lør. 9/10 kl. 9. P-pladsen ved Hestholmtårnet, Skjernåvej, Skjern. Tilmelding senest 8/10 kl. 18 til Kim Mogensen (tlf. 40592244, kim.mogensen@mvb.net).

Vest Stadil Fjord lør. 20/11 kl. 9. P-pladsen ved Hovedbiblioteket, Nørregade 19, Esbjerg. Tilmelding senest 19/11 kl. 18 til Sven Bødker (tlf. 40621370, 99procentabe@gmail.com).

DOF SYDØSTJYLLAND

KONTAKT

Peter Damgaard, Tangmosevej 9
8740 Brædstrup, tlf: 21 56 54 42
mail: pagddam@amsn.com
Web: dof-sydostjylland.dk

DOF VESTJYLLAND

KONTAKT

Formand: Lars Holm Hansen.
Tlf: 22 96 13 17.
Mail: formand@dofvestjylland.dk
Ture: Poul Krag. Tlf: 22 36 02 36.
Mail: poulkrag@tdcadsl.dk
Web: www.dofvestjylland.dk

TURE

Trækfuglene i Skjern Enge søn. 19/9
kl. 13-16. Fugleskullet ved vejen mellem Lønborg og Skjern. Turleder: Laurids Andreassen (tlf. 42260316), Poul Erik Jeppesen og Børge Vistisen. Arrangør: DOF-Vestjylland.

Tag med DOF Vestjylland til Fanø lør. 2/10 til lør. 9/10. Vi har i år lejet et sommerhus på Fanø i uge 40. Du kan nu booke dig ind på de overnatninger, du måtte ønske og prisen er kun 150,- pr. nat. Tilmelding efter først til mølle-princippet. Turleder: John Toft Kristensen (john@1uz.dk). Se flere oplysninger på DOF-Vestjyllands hjemmeside.

Tur til Vadehavet søn. 10/10 kl. 7:30. Kvikly, Holstebro kl. 7, "Brejning-krydset" kl. 7:30 og ved Lidl i Skjern kl. 8. DOF Vestjylland inviterer på en heldagstur til Vadehavet/Mandø. Tilmelding til Marianne Linnemann (linnemann.marianne@gmail.com) senest 12/9. Se flere oplysninger på DOF-Vestjyllands hjemmeside.

Ænder og gæs i Skjern Enge søn. 17/10 kl. 13-16. Fugleskullet ved vejen mellem Lønborg og Skjern. Turleder: Marianne Linnemann (tlf. 20145010, linnemann.marianne@gmail.com) og Tage Madsen. Arrangør: DOF-Vestjylland og DN Ringkøbing-Skjern

Bækbygård Strand og Vest Stadil Fjord lør. 23/10 kl. 8-12. P-pladsen ved Bækbygård Strand 10 km nord for Søndervig. Turleder: Jens Ballegaard (tlf. 22821175, jballegaard@youmail.dk).

GRÅSPURVENE

Specielt for SENIORE

KONTAKT

Peder J. Pedersen.
Tlf: 97 46 84 81/23 67 88 75.
Mail: seniorture@dofvestjylland.dk.

TURE

Bækbygård Strand og Vest Stadil Fjord tirs. 28/9 kl. 7:30-12. P-pladsen ved Bækbygård Strand ca. 10 km nord for Søndervig. Vi kigger først lidt ved havet. Chance for suler og kjoer. Ellers går vi rundt i Vest Stadil Fjordområdet. Turleder: Jens Ballegaard (tlf. 22821175, jballegaard@youmail.dk).

Havfugleobs og Harboøre Tange tirs. 2/10 kl. 7-12. Høfde 42 vest for Cheminova. Herefter tager vi en tur rundt på tangen for at kigge på de forhåbentlig mange svaner, gæs, andefugle og vadefugle. Der burde også være nogle rovfugle. De knap så morgenfriske kan støde til senere. Turleder: Allan Kjær Villesen (tlf. 26273258, akv@tdcadsl.dk). Arrangør: DOF-Vestjylland.

Thorsminde og Nissum Fjord ons. 17/11 kl. 9-13. Husby Kirke. Vi kører nordpå til Felsted Odde, Fjandø og Thorsminde for at se, hvad en november dag kan byde på. Efter at have set på fuglene på havnen og på molen kører vi nordpå ad tangen til Krogshedetårnet og ser undervejs på fuglelivet langs Bøvling klit. Turleder: Leif Novrup (tlf. 97448301, 23315601, leifnovrup@pc.dk).

DOF ØSTJYLLAND

KONTAKT

Ole Bøgh Vinther, Tlf. 25 15 23 25
E-mail: olebvinther@gmail.com
Web: www.dofoj.dk

TURE

Kom og se ringmærkning ved Brabrand Sø lør. 4/9 kl. 7. Vandværket i Stavtrup, Bispevej 36, 8260 Viby J. Varighed ca. 3 ½ time. Hvis vejret er dårligt vil turen i stedet blive gennemført søn. 5/9 kl. 7. Lokalafdelingen afholder i samarbejde med Danmarks Ringmærkerforening en tur til Brabrand Sø, hvor der gennem 16 år er foretaget standardiseret ringmærkning ved Stavtrup hver sommer. Du får nu mulighed for at se hvor og hvordan det foregår. Samtidig får du en spændende tur ud i rørskoven, hvilket der ikke så tit er mulighed for. Vi håber på at fange og ringmærke lidt af rørskovens fugle. Turleder: Henning Ettrup (tlf. 23409406) og Morten Jenrich Hansen.

GRÅKRAGERNE

Specielt for SENIORE

TURE

Sødringholm og Randers Fjord man. 20/9 kl. 10. P-pladsen ved sommerhusområdet ved Sødring Strand, Skallehusene, 8970 Havndal. Vi ser hvad der nu er at se ved kysten og går en tur langs stranden. Fra Sødringholm Strand kører vi en tur til Udbyhøj Nord og ser ved der er ved havnen og Randers Fjords udmunding.

Bjerre Engsø Horsens Nørrestrand tors. 14/10 kl. 10. Parkeringspladsen "Bjerre Sø P-Plads", Bjerre Skovvej, 8783 Hornsyld. Vi mødes ved Parkeringspladsen og går ned til fugletårnet for at se om der er nogle spændende fugle på og ved søen. Hvis der bliver tid tilovers, kører vi omkring Horsens Nørrestrand på tilbagevejen.

Ebeltoft Færgehavn og Gåsehage ons. 17/11 kl. 10. Parkeringspladsen ved Færgevejen 56, 8400 Ebeltoft. Vi mødes ved Parkeringspladsen ved Færgevejen/H.H. Hansens Vej og forsøger at finde ud af hvad der ligger i om omkring færgehavnen, herfra går turen videre til Gåsehage/Øer Strand, hvor vi ser hvad der er her.

Der kan forekomme ændringer til alle arrangementer, så følg med på hjemmesiden, eller tilmeld dig e-mail gruppen, nederst på siden: dofoj.dk/graakragerne.

FUGLEPIGERNE

Specielt for
KVINDER

Se mere på
www.fuglepigernes.wordpress.com

Langeland lør. 25/9 til søn. 26/9 kl. 9. P-pladsen ved Dovns Klint. Vi skal se om vi kan ramme en god træk dag på Dovns Klint. Der er mulighed for at se kratluske, lærkefalk og aftenfalk. Tryggelev Nor og Gulstav Mose skal besøges i løbet af weekenden. OBS: Weekendturen er fyldt op, der er mulighed for at komme på venteliste. Turguide: Rikke Rørbech (tlf. 22249850), Karen Sander Jensen og Inger Klit (tlf. 31386206).

Ulvedybet søn. 24/10 kl. 9.30-15. P-plads Bjergets Vej, lige øst for dæmningen der adskiller Ulvedybet fra Limfjorden. Denne lokalitet er en vigtig fuglelokalitet i Nordjylland, som er specielt spændende i træktiden. Vi kan forvente at se større flokke af forskellige ænder og gæs. Desuden bliver der forhåbentlig lejlighed til at studere forskellene mellem vores 3 svanearter. Hjejler og flere arter af ryler optræder typisk på denne årstid og vi kan være heldige at se bjerglærker. Turguide: Inger Klit (tlf. 31386206) og Karen Sander (tlf. 61265522).

Blåvands Huk lør. 13/11 kl. 9:30-15. P-pladsen ved Blåvand fuglestation, Fyrvej 81, 6857 Blåvand. Vejret i november er uforudsigeligt og blæser det en hel pelikan har vi en plan B. Blåvand fuglestation glæder sig til at møde os igen. Denne gang skal vi lære noget om havtræk. Hvordan tæller de alle de havfugle der passerer her ved Danmarks vestligste punkt? Turledere: Rikke Rørbech (tlf. 22249850) og Karen Sander Jensen (tlf. 61265522).

DOF NORDVESTJYLLAND

KONTAKT

Formand: Martin Høj Hansen
Tlf: 87 51 41 52.
Mail: martin.hoj.hansen@gmail.com
Web: dof-nordvestjylland.dk

TURE

Fiskeørne ved Kølsen Enge søn. 28/8 kl. 9-11.30. P-pladsen for enden af Brunbankevej nord for Kølsen. Fiskeørnene fisker ofte her i august

måned, og vi håber på, at de også vil være der denne dag. Vadere, ænder og småfuglene vil forhåbentlig også glæde os med deres tilstedeværelse. Turleder: Martin Høj Hansen (tlf. 87514152).

Roshage/Hanstholm: havfugle og småfugle søn. 26/9 kl. 7.30-12. Roshage, Nordre Strandvej 41, 7730 Hanstholm. Vi håber på hård vind fra en vestlig retning. Med de rette betingelser er der rigtig gode muligheder for, at havfuglene ses fint fra Roshage! Ved 10-11 tiden kigger vi havnen efter for måger mm., og turen slutter med en småfugletur i koloni-/fyrhaverne. Turguide: Martin Høj Hansen (tlf. 87514152).

Fugleværnsfondens tur til Agerø søn. 3/10 kl. 9-13. P-pladsen Agerøvej 32. Hovedmålet for turen er at nå ud til Holmene og Stenklipperne, hvor der er mulighed for at komme tæt på højaktiske vadefugle og eventuelle bjerglærker. Turledere: Hans Dahlgard og naturvejleder Allan Gudio Nielsen (tlf. 20890909).

Fugletur i Viborg i efterårsferien man. 18/10 kl. 10-12. P-pladsen ved Golf Hotellet, Hans Tausens Alle 2, 8800 Viborg. Efterårsferietur for både børn, forældre og bedsteforældre og alle andre interesserede. Vi skal gå en tur ved Sønder sø og se, hvilke fugle der er i og ved søen på denne tid af året. Turleder: Michael Winther (tlf. 60898039).

Fugle og natur ved Jordbro Eng søn. 31/10 kl. 10-12. Kærhuset, Gammelstrupvej, 8831 Løgstrup. Oplev fugle og natur i og ved Jordbro Eng sø i det sene efterår og hør om arbejdet med genopretning og adgangsforhold til Eng søen. Turleder: DN Viborg og DOF NV. Kontakt Villy Lauritsen (tlf. 29436803) og Martin Høj Hansen (tlf. 87514152).

Fugletur til Vejlerne lør. 13/11 kl. 9-13. Vejlernes Naturcenter, Bygholmdæmningen, A11, 9690 Fjerritslev. En spændende indføring i Vejlernes fugle og natur med mulighed for mange ænder, gæs, traner og rovfugle. Turleder: Poul Hald Mortensen (tlf. 20122085).

Julehyggemøde for lokalforeningens medlemmer lør. 27/11 kl. 18-22. Søndermølle, Vinkelvej 40, 8800 Viborg. Vi glæder os til at se nye og gamle medlemmer til det traditionelle julehyggemøde! Turleder: Martin Høj Hansen (tlf. 87514152).

GRÅMEJSERNE

Specielt for
SENIERE

TURE

Erslev Kær ons. 8/9 kl. 9-13. Erslev Kær er et forholdsvis nyt stort vådområde på Mors, som blev givet fri forrige efterår. Området er stadig under regulering, for vandstanden kan variere meget alt efter nedbør. Derfor er vi ikke helt klar over, hvad vi kan forvente på dagen.

Vandretur på Buksør Odde man. 11/10 kl. 9-13. Fra kirken går vi direkte ud på odden, og tjekker landskabet for fugle undervejs. Når vi når den lavvandede Dråby Vig, forventer vi at se mange spændende fugle på vandet og på engene omkring. Der er rigtig gode muligheder for bjerglærker.

DOF NORDJYLLAND

KONTAKT

Formand: Peter Lund Kristensen
Tlf: 21 46 10 81
Følg med i vores ture på vores hjemmeside: www.dofnord.dk eller på Facebook: www.facebook.com/groups/dofnordjylland

MØDER

Rewilding foredrag v/ Jacob Skriver ons. 28/10 kl. 19-21. Aalborg Universitet. Tilmelding nødvendig til Folkeuniversitetet (tlf. 98167500, info@fuaalborg.org). Oplys samtidig om medlemskab af DOF.

Fuglebiblioteket i Golfhuset i Aalborg har åbent onsdage kl. 10-12. Du er velkommen til at kigge ind for at få en snak om bøger, fuglerejser, DOF-basen m.m. Vi har bøger, turrapporter og tidsskrifter, som alle medlemmer kan låne. Der afvikles fuglestemmekursus på nogle af åbningsdagene.

GRÅMEJSERNE nord

KONTAKT

Kontakt
Svend Erik Mikkelsen.
Tlf: 61 60 73 61.
Mail: svemik45@hotmail.com

Specielt for
SENIERE

MØDER

Fuglestemmer Vadefugle ved Poul Erik Sperling ons. 1/9 kl. 10:30-11:30. Golfhuset, Borgmester Jørgensensvej 11, Aalborg.

Hans Flou viser film og fortæller om Tofte Skov tors. 30/9 kl. 14-16. Golfhuset, Borgmester Jørgensensvej 11, Aalborg. Hans Flou fra Hadsund kommer for at vise os sin seneste og syvende film, den 40 minutter lange naturfilm "Tofte Skov i 100 år". Hans har et helt særligt forhold til denne indhegnede skov, hvor han som 15-årig var i skolepraktik, og hvor han i dag er frivillig guide på Lille Vildmosecentrets busture i Tofte. Mødeleder: Tscherning Clausen.

Fuglestemmer: Gæs ved Svend Erik Mikkelsen ons. 9/10 kl. 10:30-11:30 Golfhuset, Borgmester Jørgensensvej 11, Aalborg.

Fuglestemmer: Måger ved Svend Erik Mikkelsen ons. 3/11 kl. 10:30-11:30 Golfhuset, Borgmester Jørgensensvej 11, Aalborg.

TURE

Ulvedybet tors. 26/8 kl. 8.30. Kvikly, Bouet eller ved Bjerget kl. 9. Andet halvår begynder med en tur til Ulvedybet og omegn ved Limfjorden. Vi kigger på vadefugle og de lokale rovfugle, der fouragerer i området, samt hvad der ellers rører sig. Turen varer 6-7 timer. Turleder: Tscherning Clausen og Svend Erik Mikkelsen.

Vilsted Sø søn. 12/9 kl. 10-16. Ranum Søhus, Ranumvej 57, 9670 Løgstør. Vi kører rundt om søen og observerer fra forskellige steder. Der er mulighed for vadefugle og ænder, og hvis vi er heldige fiskeørn og havørn. Turledere: Poul Erik Sperling og Svend Erik Mikkelsen.

Agger Tange man-tirs. 4/10 til 5/10 kl. 10. Ove Sø ved nordøst enden af søen, hvor Årup Å krydser Legindvej. Vi tager på en tur med overnatning ved Agger Tange her i begyndelsen af oktober. Området ved Agger Tange er et super fuglested i træktiden med masser af vandfugle i lagunerne Den enkelte deltager bestiller selv et sted at sove i området, f. eks. Agger Tange Feriecenter, Agger Vandrehjem eller Tinghuskroen.

Vi regner med, at vi spiser sammen på en restaurant om aftenen. Da vi vil bestille bord, skal du tilkendegive, om du vil deltage i dette ved tilmelding til turen. Turledere: Svend Erik Mikkelsen og Peter Manstrup.

Store Vildmose tors. 11/11 kl. 9. Ved fugletårnet på Manna Mosevej. Vi tager rundt og kigger på, hvad der er i mosen. Gæssene er ankommet fra nord. Endvidere tager vi forbi Ørnefener, for at se om kongeørnen er "hjemme". Den nye udsigtsplatform i Aage V. Jensen Naturfonds område, vil vi også besøge. Turledere: Poul Erik Sperling og Peter Manstrup.

Fugleoplevelser m.m. i mørke i uge 42. Det afholdes med udgangspunkt fra Bjerget ved Ulvedybet. Vi vil arbejde for at gentage arrangementet fra sidste år, hvor vi vil byde på forskellige oplevelser i mørket. Vi afventer, om det bliver under et landsdækkende arrangement, eller om vi selv står for det. Hvis du er interesseret i det, er det en god ide at være på vores mail-liste, eller at du holder øje med DOF Nordjyllands hjemmeside.

PÅ TUR MED DOF TRAVEL

FUGLEREJSER MED INDHOLD

Se de ledige pladser på fuglerejserne til Antarktis i 2021 og Albanien, Ecuador, Spanien, Kenya, Polen, Ungarn (fotorejse) og Svalbard i 2022, på

WWW.DOFTRAVEL.DK

FUGLEREJSER OVER HELE VERDEN MED KVALIFICEREDE OG ERFARNE LEDERE

Fantastiske fugleoplevelser i Naturpark Vesterhavet og bekvem overnatning tæt på spændende natur

Gode, isolerede hytter med bad og toilet udlejes hele året rundt. Oplev efterårstrækket ved Blåvandshuk – Se stormfugle ved Vesterhavet om vinteren – Gå på kratlusk i plantagen/på heden – Tilbring timevis ved Filsø med bl.a. havørne og en masse andre fugle. Måske du ser den store tornskade på vej derom. "Ta' fx et smut til Tipperne eller Skjern i foråret". "Afstande: Blåvandshuk og Skallingen 15 km, Filsø og Vrøgum Kær 10 km, Aal Plantage 8 km, Vejers Strand 1,5 km, Kallesmærsk Hede 1 km, Vejers Plantage 0 km." Opholdsstue og fælles køkken til mindre forsamlinger. Vejers Havvej 7, 6853 Vejers Strand. Tlf.: (+45) 75277054. www.stjernerocamping.dk.

V. Vedsted - Vadehavet

Hyggeligt, stråttækt nyistandsat helårshus, 400 m fra Nationalparken. Enkelt indrettet, 6 senge + 2 madrasser, tre soverum. Fremragende internet. Husdyr ikke tilladt. Pris pr. uge 1-26 og 34-52: 2800 + forbrug 300 kr. Pris pr. uge 27-33: 3500 kr. + forbrug 300 kr. Weekend: 1500 kr. + forbrug 150 kr. En hverdagsnat (ikke weekend) 500 kr. inkl. forbrug. Se vvedsted123.123hjemmeside.dk eller Henv. karennitschke@gmail.com

Sommerhus på Ulvshale sælges

Ved porten til det store fredede engareal på Ulvshale og med 350 m til Møns bedste badestrand ligger dette enkle, velholdte og hyggelige træsommerhus. Fra husets grund iagttages adskillige fugle og fugletræk, og herfra er der kort afstand til de fantastiske fuglelokaliteter på Nyord, Ulvshale og det øvrige Møn. Huset er nu til salg. **Se det på boligsiden.dk / Rylevej 29, Ulvshale, 4780 Stege.**

Udlejes: Vedersø - 4 personer.

Toppen af Vest Stadil Fjord. Hyggeligt velindrettet helårshus/ferielejlighed 50 m². Naturgrund ugeneret indhegnet, udsigtshøj. Udsigt til klitter og fredede strandenge. Stort fugletræk samt mulighed for 'lille' sort sol forår/efterår. Rørdrum høres, findes ved Nørre Sø 800m væk. Ynglende tårnfalke i haven. Rigt fugleliv, fodres hele året. Musvåge på foderbræt 25m fra huset. Ugepris: kr. 2.700,- (halv pris ved en person minus højsæson i juli og august). Rengøring kr. 300,- El afregnes. Pris pr. døgn, kr. 450,- for to personer/ 225,- for en person inkl. sengelinned og håndklæder. Hund er velkommen. **Henv. Anette Schmidt: 22 55 06 00.**

Gammelt bondehus udlejes

Huset er beliggende for enden af en markvej mellem Ringkøbing fjord og Stadil fjord 2 km fra Vesterhavet. Stedet er ideelt for fugle- og naturskere. Huset har 4 soveværelser med 10 gode sovepladser. Dejlig ugeneret have, terrasse og adgang til wi-fi, Pris pr. døgn 400 kr. + el. **Kontakt 20401814 eller 123hjemmeside.dk/Mosehytten**

Limfjorden - Vejlerne

Lunt lille træhus, smukt beliggende med helt fri udsigt over Arup Dæmning, fjord og reservat. Helårsbolig, enkelt indrettet til 2-4 pers., med tekøkken, bad, brændeovn og el-varme. Udlejes billigt på dags- eller ugebasis. Tlf. 30 62 45 56. E-mail lotte.lolk@mail.dk. www.limfjorden-vejlerne.dk

Djursland, Stubbe Sø

Sommerhus ("Bogpeters Hytte") midt i Fugleværnsfondens reservat ved Stubbe Sø udlejes (kun til DOF-medlemmer). Garanti for ynglende topmejse, broget fluesnapper, hedelærke og rødrygget tornskade. Adgang til søen og mulighed for dejlige ture i nærområdet. Ikke langt til Ebeltoft, badestrand og Djurslands turistattraktioner. Ingen fjernsyn – men fred og ro. Huset er på 80m² (6 pers./to soverum). 2600 kr/uge + el. Henv. Peter Lange, tlf.: 23 35 37 95 eller mail: peterlange@dofoj.dk. **Læs mere på www.dofoj.dk/bogpetershytte.**

Vil du med til Spanien til foråret?

Du kan komme med på to rejser til det naturrejse Spanien. Peter tager til det sydlige Spaniens flotte bjerge, imponerende floddel-tæer, samt Middelhavet og Atlanterhavet. Vi kan opleve ynglende stor flamingo ved en saltso, og i bjergene ser vi på gribbe og ørne.

Afrejse den 22. marts.
Kr.8.985,-

Denne rejse med Lars Michael kombinerer det sydlige område ved naturreservatet Sierra de Andujar, og de bedste steder i Extremadura. Rejsen bringer dig på naturfugle- og dyreeventyr i de øde områder i Spanien. I bjergene ved Sierra de Andujar vil vi se efter Iberisk Los, Spansk Kejsersørn og meget mere.

Afrejse den 15. maj
Kr.10.885,-

Williams
rejser

Book din naturrejse på williamsrejser.dk eller ring på tlf. 2022 1990

GAVEKORT TIL BIDRAGYDERE TIL DOF'S MEDIER

Mange medlemmer og ansatte bidrager med indhold til DOF's medier. Som en anerkendelse modtager bidragerne fremover gavekort til Naturbutikken efter flg. retningslinjer:

- 1) Anerkendelse for bidrag er som udgangspunkt symbolsk og kan ikke betragtes som aflønning.
- 2) Ansatte og medlemmer af hovedbestyrelserne i DOF og FVF modtager ikke gavekort for deres bidrag til DOF's medier, da de primært bidrager i arbejdstiden eller con amore.
- 3) Gavekortet udstedes første gang bidraget benyttes af DOF. Ved gentagelse/ genbrug i flere medier udstedes ikke yderligere gavekort.
- 4) Artikler på ca. 1500 – 2000 ord anerkendes med et gavekort til Naturbutikken på 200 kr.
- 5) Fotos anerkendes med gavekort til Naturbutikken således: A: 1 foto, 100 kr. / B: 2-4 fotos, 200 kr. / C: 5+ fotos, 300 kr.
- 6) Udstedelsen af gavekort foregår løbende i takt med at bidragene benyttes.

DANSK ORNITOLOGISK FORENING – DOF

DOF er landsforeningen for fuglebeskyttelse og fugleinteresserede

DOF er den danske afdeling af BirdLife International
Vesterbrogade 138-140, 1620, København V
Telefon (alle hverdage 11-15): 3328 3800
email: dof@dof.dk . www.dof.dk

DOF's formand: Egon Østergaard tlf: 3116 2030,
email: egon.ostergaard@dof.dk

Indmeldelse i DOF: Sker ved indbetaling på DOF's bankkonto.

NB! Ny konto hos Merkur: reg. nr. 8401 konto nr. 1043118.

Støttebeløb til DOF's arbejde for fugle- og naturbeskyttelse, som er fradragsberettiget, kan indbetales på samme bankkonto.

Årlige kontingenter:

Kernemedlemmer:	kr. 520,00
Ungdomsmedl. (u.26 år):	kr. 265,00
Medlemmer:	kr. 370,00
Husstandsmedlemskab:	kr. 695,00

Fugleværnsfonden: Fugleværnsfonden er en almennyttig selvstændig fond, hvis formål er at købe og drive fugle- og naturreservater samt formidle viden og oplevelser herfra. Støttebeløb, som er fradragsberettiget, kan sættes ind på Fugleværnsfondens konto: reg.nr. 8401 kontonr. 104 5329.

Se mere på www.fuglevaernsfonden.dk eller kontakt på telefon 3328 3839/mail fvf@dof.dk.

Naturbutikken: Naturbutikken i Fuglenes Hus
tlf: 3328 3838

Åbningstider: Man.-fre. kl. 11-17, lør. 10-16
www.naturbutikken.dk

Bor du i udlandet, kontakt da venligst DOF for nærmere oplysninger om priser.

MORE

NL PURE
ÉT MED
NATUREN

SEE THE UNSEEN

SWAROVSKI
OPTIK